PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985
ਦਫਤਰ : 104, ਡੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ., ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼ 1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਫੋਨ : 41503144
ਫੈਕਸ-011-23353936
email:educatord@gmail.com

ਰੋਜ਼ਾਨਾ
www.dailyeducator.in
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਐਜੂਕੇਟਰ

ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages : 8
Chief Editor : Harpreet Singh
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਲ/YEAR 41
ਅੰਕ ਨੰ/Volume No.:115
ਸੋਮਵਾਰ, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2026
Monday, 27 April 2026
ਮੁੱਲ : 2/- ਰੁਪਏ
Price-Rs. 2/-

THE DAILY EDUCATOR NEW DELHI
ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਡਿਨਰ ਪਾਰਟੀ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਕਾਬੂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) :ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਡਿਨਰ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੇਲਾਨੀਆ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਡੀ ਵੈਂਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਬਾਲਰੂਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ।ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਅੰਦਰ ਸਨ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੀਐਨਐਨ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲੈ ਗਏ।ਟਰੰਪ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਢੇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ @ਤੇ, ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ਾਂ ਹੇਠਾਂ ਝੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਸਟੇਜ @ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਲਿਆ।ਫਾਇਰਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੁਝੇਵੇਂ ਭਰੀ ਸ਼ਾਮ ਸੀ। ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' ਦੇ 133ਵੇਂ ਐਪੀਸੋਡ 'ਚ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਅੱਜ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' ਦੇ 133ਵੇਂ ਐਪੀਸੋਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਟਕਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨ @ਤੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਕੱਛ, ਪਾਟਨ ਅਤੇ ਬਨਾਸਕਾਂਠਾ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰੂਥਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਪਾਰਕਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਵੇਂ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਸਤੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੂਰਜੀ ਅਤੇ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਉਪਲਬਧੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁਣ 56 ਗੀਗਾਵਾਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ । ਅੱਜ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ @ਤੇ ਹੈ।""ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 23 ਜਨਵਰੀ ਯਾਨੀ ਨੇਤਾਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਦੀ ਜਨਮ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਤੋਂ 30 ਜਨਵਰੀ ਯਾਨੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਤੱਕ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ @ਬੀਟਿੰਗ ਰਿਟਰੀਟ@ ਸਮਾਰੋਹ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ @ਬੀਟਿੰਗ ਰਿਟਰੀਟ@ ਸਮਾਰੋਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸੀ।"ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਨਗਣਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਜਨਗਣਨਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਮਾਂ ਚੁਣ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮੇਂ @ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰ ਸਕਣਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਈ.ਡੀ. ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਜਾਂ ਈਮੇਲ @ਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਨਗਣਨਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਆਈ.ਡੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਨਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਰਲ, ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬਣਾਏਗਾ।

ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ: ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਰਹੀ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ, ਪਾਰਾ 26 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) :ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁਣ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਇਸ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 26 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾਅਜੇ ਵੀ @ਖਰਾਬ@ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 26.2 ਡਿਗਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿਨ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ 43 ਤੋਂ 44 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਅਸਮਾਨ ਸਾਫ਼ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਖਿੜੀ ਰਹੇਗੀ।ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ AQI (ਏਅਰ ਕੁਆਲਿਟੀ ਇੰਡੈਕਸ) 223 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। NCR ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਵਾ ਦੀ ਹਾਲਤ @ਦਰਮਿਆਨੀ@ ਤੋਂ @ਖਰਾਬ@ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਨੋਇਡਾ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਰਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੇਵਰ ਦਿਖਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਲੂ ਵਰਗੀਆਂ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਨਾਟਾ ਪਸਰਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ 40.2 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 25.2 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਰਾ 40 ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਧਦੀ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ @ਯੈਲੋ ਅਲਰਟ@ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ @ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਠੰਢੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਦਿਖੇ, ਜਦਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮੌਸਮ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਬੱਦਲ ਛਾਏ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਦਿਨ ਭਰ 20 ਤੋਂ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਜਦਕਿ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਦਾਨਾਂ 'ਚ ਲੂ ਤੇ ਪਹਾੜਾਂ 'ਚ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ: ਮਨਾਲੀ 'ਚ ਪਾਰਾ ਮਾਈਨਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਮੌਜਾਂ

ਮਨਾਲੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਲੂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਨਾਲੀ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਫਾਹੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਹਤਾਂਗ, ਸ਼ਿੰਕੁਲਾ ਅਤੇ ਬਾਰਾਲਾਚਾ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਬਰਫ਼ ਕਾਰਨ ਕੰਬਣੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਠੰਢ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਵੀਕੈਂਡ @ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਇਸ ਸੁਖਦ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ।ਅਟਲ ਟਨਲ ਰੋਹਤਾਂਗ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਕੋਕਸਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸੈਲਾਨੀ ਸੁਹਾਵਣੇ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਧੁੱਪ ਖਿੜੀ ਤਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੇ ਬਰਫ਼ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਿਆ। ਕੋਕਸਰ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪੈਦਲ ਗ੍ਰਾਂਫੂ ਪਹੁੰਚੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਫਾਹਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ।ਕੋਕਸਰ ਦੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਟਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਂਜਿਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ 40 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਨਾਲੀ ਦੇ ਉੱਚਾਈ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਾ ਮਨਫ਼ੀ (ਮਾਈਨਸ) ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀ ਰੋਹਤਾਂਗ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ @ਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਫਾਹਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਫੂ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਹੋਈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਫਾਹਿਆਂ ਦਾ ਖੂਬ ਆਨੰਦ ਲਿਆ। ਬਰਫ਼ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਉਮੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਭਲਕੇ, 18 ਹਜ਼ਾਰ ਗਰੁੱਪ-ਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚਮਕੇਗੀ ਕਿਸਮਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਨਾਇਬ ਸੈਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣ ਸਾਲ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ, ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਸੋਮਵਾਰ, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੀਬ 18,000 ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸਦਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੇਗੀ, ਸਰਕਾਰ @ਹਰਿਆਣਾ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਿੱਲ 2026@ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੜ੍ਹੋ - ਕੱਲ ਤੋਂ ਬਦਲੇਗਾ ਮੌਸਮ ! ਅਗਲੇ 5 ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਹਨ੍ਹੇਰੀ-ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਵੇਗਾ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਲਰਕ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਕੋਟਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਪੜ੍ਹੋ - ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਐਲਾਨ, ਬੰਦ ਰਹਿਣਗੇ ਸਕੂਲ, ਭੋਪਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਲਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ-ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਕੋਟੇ ਅਧੀਨ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਤੀਬਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਲਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ @ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ @ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ।

ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ: ਨਰਸਰੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਤੱਕ ਸਕੂਲ ਬੰਦ, 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਭੋਪਾਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਰਾਜਧਾਨੀ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਲੂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੋਪਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ CBSE ਤੇ ICSE ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਸਰੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਤੱਕ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ @ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ @ਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੇ ਸਕੂਲ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ।

ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਵਧਾਈ ਟੈਨਸ਼ਨ , ਟਮਾਟਰ 50 ਤਾਂ ਨਿੰਬੂ 240 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਵਿਕ ਰਿਹੈ

ਕੈਥਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁਣ ਸਬਜ਼ੀਆਂ @ਤੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਲੂ ਕਾਰਨ ਘੀਆ, ਤੋਰੀ, ਭਿੰਡੀ ਸਮੇਤ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ @ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਜ਼ੀ ਨਿੰਬੂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 240 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਤੱਕ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟਮਾਟਰ ਦੇ ਭਾਅ ਵੀ ਵਧ ਕੇ 45 ਤੋਂ 50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਬਜਟ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਦਾ ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹੈ, ਮਮਤਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਭੜਕੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) :ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਰ ਦੇਬਦੀਪ ਚੈਟਰਜੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਤਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਂਸਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ @ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ @ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਿਆ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਟੀਐੱਮਸੀ ਦਾ ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ @ਤੇ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੀਐੱਮਸੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਰ ਦੇਬਦੀਪ ਚੈਟਰਜੀ ਦਾ ਕਤਲ ਬੇਹੱਦ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ, ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮਿਟਾਉਣਾ ਟੀਐੱਮਸੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਹਿੰਸਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਦੇ ਹਿੰਸਾ @ਤੇ ਨਹੀਂ ਟਿਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਟਿਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਈ ਵਰਕਰ ਖੋਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਹੈ।ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ✓ @ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ÷ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਰਕਰ ਦੇਬਦੀਪ ਚੈਟਰਜੀ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "$3 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਤਲ ਬੇਹੱਦ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ "$3 ਦਾ ਗੁੰਡਾ ਰਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ, ਮਾਰਨਾ, ਮਿਟਾਉਣਾ - ਇਹੀ TMC ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਜਾਨਵਰਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ੁਲਮ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰੋਲ ਵਪਾਰਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਮੰਗ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੁੱਧ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਥੈਲੀ ਵਾਲਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਵੀ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਾਨਕ ਡੇਅਰੀ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਦਾ ਤੱਥ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਵਾਂ, ਮੱਝਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨਸ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਹਾਰਮੋਨ ਵਧਣ ਨਾਲ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਡਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪਸ਼ੂ ਦੁੱਧ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਦਰਦਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰਮੋਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਕੱਢਣਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀਆਂ ਡੇਅਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰਮੋਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਸੀਟੋਸਿਨ ਨਾਮਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਕਸੀਟੋਸਿਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਛੁਪੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀਆਂ ਡੇਅਰੀਆਂ ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਸੀਲੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਡੇਅਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਲਈ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵੱਲ ਵੀ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡੇਅਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ, ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਆਦਿ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਡੇਅਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰਾਗਾਹ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਕਿੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਹੁਣ ਸੰਘਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਾਨਵਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਵੀ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪੋਸ਼ਣ ਮਿਲੇਗਾ ਪਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਦੁੱਧ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਅੱਜ ਤੱਕ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਖ਼ਤੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬੇਰਹਿਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ।

ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੱਲਜੁਲ ਅਤੇ ਵਰਣਵਿਵਸਥਾ..

ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟਲ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀਆਂ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਨਸਪਤੀ 'ਚ ਵੀ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਵੱਛ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੜੌਤੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਕੁ ਅਹਿਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਤਹਿ ਸ਼ੁਦਾ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਸਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਜਾਣਗੇ ਵੀ ਕਿੱਥੇ? ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਸ਼ਾਖਸੀ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢੇ ਅਤੇ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲਿਆ।ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵਿੱਢਿਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਜਿਊਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕੀ।ਹੱਥਲੇ ਲੇਖ 'ਚ ਜਿਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਅੱਜ ਦਾ ਭਖਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਲੇਖਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ 'ਚ ਦੁਨਿਆਵੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਜੋ ਕੁੱਝ ਵੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨਾ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਬੜੀ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਤਾਰਾ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨੋ ਵਾਪਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਅਜਿਹੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਹਿੱਤ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਤਰਾਜ਼ੂ ਵਿੱਚ ਪਾਸਕੂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਜਾਂ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਪੂਰਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਸਲਾ ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹੈ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ ਅਰਥ ਨਾ ਵੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹੋਣ ਪ੍ਰੰਤੂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਕੀਦੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ, ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸੰਜੀਦੀਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੱਦ ਦਰਜੇ ਦੀ ਆਸਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ, ਜੇਕਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਠਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡੂੰਘੇ ਰਹੱਸ ਛੁਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਜਬੂਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ, ਕੁੱਝ ਕੱਟੜ ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਵਰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਈਸਵੀ ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਬਾਟੇ 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਨਬੋ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੂ ਬੂ ਲਾਗੂ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੌਥੇ ਪੌੜੇ ਵਾਲੇ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਜੀ) ਨੂੰ ਰੰਗਰੇਟੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਖ਼ਿਤਾਬ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੌੜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ, ਉਚਪਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋਣ ਵੱਲ ਵਧ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕ ਤਾਂ ਨਹੀ ਗਏ? ਧਰਮ ਅਤੇ ਕੌਮ ਲਈ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਮਹਾਨ ਸਿੰਘਾਂ, ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਨਸਲਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਥਾਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਬਣਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕੀਤਾ ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਪਖਪਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਣ ਮੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋਇਆ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਗੁਸੈਲੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ 'ਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵੱਖਰੇ ਬਰਤਨ ਰੱਖਣ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਾ ਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਹੋਣੇ, ਕਿਧਰੇ ਦਲਿਤ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਬਦਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਆਏ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਜਲ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨਾ, ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਦਲਿਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਖੂਹ 'ਚ ਹੀ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਇਸ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਸੀਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਆਏ ਭੂਚਾਲਾਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ, ਗੈਰ ਮਾਨਵੀ ਵਰਤਾਉ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸੱਭਿਅਕ ਬੋਲ ਚਾਲ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ, ਸਮੁਦਾਏ ਜਾਂ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।ਇਸ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਕੁੱਝ ਕੁ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਅਧਾਰ ਹੀ ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਪੁਣ ਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਲਈ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਬੈਠਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲੋ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹਿੱਲਜੁਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਵਾਪਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਆਸਥਾ, ਜਾਂ ਮੋਹ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਖਿਸਕਣ, ਅਤੇ ਸੱਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਰਥ ਹੀ ਕੀ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ? ਕੀ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਵਲ ਵਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀਆਂ, ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਲੈਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਝ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਸਕਣ।ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਲਗਦੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਵੀ ਭਾਂਬੜ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਅਨੇਕਤਾ 'ਚ ਏਕਤਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਵਾਲਾ ਮਹੌਲ ਸਿਰਜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਨ ਪਛਤਾਵੇ ਅੱਗ 'ਚ ਸੜਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਣਾ।ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਹਿਰਦ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਉਸਾਰੂ ਯਤਨ ਅਰੰਭ ਕਰਕੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਮਾਨਵੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪਸੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਵਧੀਏ। ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਭ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਰਗਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਕਾਰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਡੀਕਲ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਨਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਨੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਪੜਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨੀਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੋਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀ। ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਏ. ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਰਵਵਿਆਪਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਆਰਟੀਈ ਐਕਟ ਨੇ 6 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਫ਼ਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। NCF 2005 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਰੋਟ ਲਰਨਿੰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧਾਰਤ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸਮਗਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਪਹੁੰਚ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। NEP 2020 ਨੇ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਢਲੀ ਬਚਪਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਲਚਕਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਹੁ-ਆਯਾਮੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾੜਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ASER 2018 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 50% ਬੱਚੇ ਹੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਕਸਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਨੌਕਰੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਸਟਮ ਅਜੇ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ-ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ICSE ਅਤੇ CBSE ਵਿੱਚ, ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। **ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ**: ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਾੜਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੀਚਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਐਨਸੀਟੀਈ) ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਤਕਨੀਕੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਡਿਵਾਈਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਸਲ-ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਡਾਈਮ ਸ਼ਿਫਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਸਲ-ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥੀਂ ਸਿੱਖਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੈਡੀਕਲ ਸੁਧਾਰ ਲਚਕਦਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤਰਕ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਕਲੋਰੀਏਟ (92) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਬੋਧਾਤਮਕ ਹੁਨਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਉੱਚ-ਸਟੇਕ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ, ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਓਵਰਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਹੱਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਨਰ-ਅਧਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੁਨਰ-ਅਧਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਔਫਲਾਈਨ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਵਿਦਿਅਕ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰੁਝੇਵੇਂ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ 2023 ਤੋਂ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਗੋਂਦੀਆ-ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਚ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚ ਆਪਣੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ. ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ ਨੀਤੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਹਰ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਸਨ, ਹੁਣ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। of education development of Professional Wrestler Interior ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 2047 ਦਾ ਵਿਜ਼ਨ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। . ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਲੋਕ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਲਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਅੱਜ ਵੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੀ 1977 ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੇਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼੍ਰੀ ਭੂਰੇਲਾਲ ਕੇ ਪਾਟਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਧਾਗਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੰਢ ਬੰਨ੍ਹ, ਬੱਸ! ਇਸ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, ਰਹਿਮਾਨ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਧਾਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋੜੋ, ਨਾ ਤੋੜੋ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਗੰਢ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ, ਜੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਢ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ 27 ਨਵੰਬਰ, 2024 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੀਡੀਆ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਫਰੇਮਵਰਕ 2023 ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੀਤੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਅਜਿਹੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 14 ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਕੂਲ-ਅਧਾਰਿਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਨਵੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਭਰੇ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੇ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ।

ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ: ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਾਟਸਐਪ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿਊਆਰ ਕੋਡ ਅਧਾਰਿਤ ਜੇ-ਫਾਰਮ

ਪੰਚਕੂਲਾ , 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਟਸਐਪ ਰਾਹੀਂ ਕਿਊਆਰ ਕੋਡ ਅਧਾਰਿਤ ਜੇ-ਫਾਰਮ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਨਿਵਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫ੍ਰੈਂਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸੀਜਨ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਐਪ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇ-ਫਾਰਮ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਭੂਮੀ ਬੁਆਈ ਅਤੇ ਉਪਜ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਗੇਟ ਪਾਸ ਸ਼ੈਡਯੂਲਿੰਗ (ਅਗਲੀ ਸਰੋਂ ਫਸਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ), ਭੂਮੀ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਕਿਸਾਨ ਈ-ਖਰੀਦ ਐਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਈ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਦਾ ਬਿਊਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਬੀ ਸੀਜਨ 2026-27 ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬੰਪਰ ਆਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਖਤਾ ਇੰਤਜਾਮ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ 21 ਹਜਾਰ 44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀ 81 ਲੱਖ 48 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਆਮਦ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ 4 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 7 ਲੱਖ 71 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਆਮਦ ਹੋਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ 5 ਲੱਖ 80 ਹਜਾਰ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਲੈ ਕੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਡਿਜੀਟਲ ਗੇਟ ਪਾਸ ਰਾਹੀਂ ਯਕੀਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 79 ਲੱਖ 14 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦਾ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਸਦੀਕ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ 97 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ 70 ਲੱਖ 23 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਤੋਂ 34 ਲੱਖ 56 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਲਿਫਟਿੰਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਲਿਫਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤੇਜੀ ਆਈ ਹੈ। ਰੋਜਾਨਾ ਸਾਢੇ 3 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਦੀ ਲਿਫਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਤੁਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਬੀ ਸੈਸ਼ਨ 2025-26 ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਲ 72 ਲੱਖ 89 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਹੀ, ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੀ 81 ਲੱਖ 48 ਹਜਾਰ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ, ਨਾ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੀ ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਕਾਗਜ਼ੀ ਟੋਕਨ ਬਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹਫਤੇ, ਕਦੀ-ਕਦੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2014 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਰਫ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਹੀ ਖਰੀਦ ਐਮਐਸਪੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੀ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮਐਸਪੀ 'ਤੇ ਖਰੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਫਸਲ-ਮੇਰਾ ਬਿਊਰਾ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 10 ਲੱਖ 7 ਹਜਾਰ 657 ਕਿਸਾਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਈ-ਖਰੀਦ ਪੋਰਟਲ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਡਿਜੀਟਲ ਗੇਟ ਪਾਸ ਅਤੇ ਏਗਜਿਟ ਪਾਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 13 ਲੱਖ 47 ਹਜਾਰ ਡਿਜੀਟਲ ਗੇਟ ਪਾਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਫਸਲ ਖਰੀਦ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਾਰੀ 416 ਮੰਡੀਆਂ ਤੇ 281 ਖਰੀਦ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਜਿਯੋ ਫੇਂਸਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਜੀ ਖਰੀਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਓ 932 ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆੜ੍ਹਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਮੀਸ਼ਨ 33 ਰੁਪਏ 75 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 55 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸਾਲ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਰਸਾਤ ਅਤੇ ਗੜ੍ਹੇਮਾਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮਾਨਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੱਥੇ ਚਮਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਬਿਲਕੁੱਲ ਮੰਜੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ 70 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੁੱਟੇ ਅਤੇ ਸੁਗੜੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ 6 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਖਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿੱਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਸਲ ਖਰਾਬੇ 'ਤੇ ਬੀਤੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਫਸਲ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 16 ਹਜਾਰ 160 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਿਧੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 20 ਲੱਖ 18 ਹਜਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 22 ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ 7 ਹਜਾਰ 562 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਮਦਾਨ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਗੁਪਤਾ, ਖੁਰਾਕ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਜੇ ਗਣੇਸ਼ਨ, ਸੂਚਨਾ ਜਨਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਧੀਕ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਸ਼ਾ ਖਾਂਗਵਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਲੌਹਾਨ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਵੀਣ ਅੱਤਰੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਜਨ-ਆਕ੍ਰੋਸ਼ ਮਹਿਲਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ

ਕਾਲਕਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਕਾਲਕਾ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਜਨ-ਆਕ੍ਰੋਸ਼ ਮਹਿਲਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕਾਲਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਣੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰੇਖਾ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਵੀ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਣੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ, ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਸੱਚਾ ਸਨਮਾਨ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਔਰਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਉੱਜਵਲਾ ਯੋਜਨਾ, ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ, ਜਨ ਧਨ ਯੋਜਨਾ, ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ, ਜਲ ਜੀਵਨ ਮਿਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਦਾ ਜਨਤਕ ਰੋਸ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਤਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਔਰਤ ਸਸ਼ਕਤ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਗਠਿਤ, ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰੇਖਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਕਾਰਕੁਨ ਅਤੇ ਪਤਵੰਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੂਰੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਰਿਹਾ।

ਭਗਤ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਬੀਪੀਐਸ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਬਲਾਸਟਰ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ

ਸਿਰਸਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਭਗਤ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਸੰਤਨਗਰ, ਜਿਸਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਬੀਪੀਐਸ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਚਾਰ ਟੀਮਾਂ, ਮਾਸਟਰ ਬਲਾਸਟਰ, ਚੈਂਪੀਅਨ ਚਾਰਜਰ, ਯੰਗ ਵਾਰੀਅਰ ਅਤੇ ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਰਾਇਲਜ਼ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਯੰਗ ਵਾਰੀਅਰ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਬਲਾਸਟਰ ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਯੰਗ ਵਾਰੀਅਰ ਨੇ ਅੱਠ ਓਵਰਾਂ ਵਿੱਚ 40 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਮਾਸਟਰ ਬਲਾਸਟਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਓਵਰਾਂ ਵਿੱਚ 41 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਮੈਚ ਜਿੱਤਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੀਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜੇਤੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲੀਗ ਵਿੱਚ, ਲਕਸ਼ਵੀਰ ਨੂੰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਨ ਆਫ ਦਿ ਸੀਰੀਜ਼ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਖੇਡ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਫੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੋਨਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਫੀਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ ਨੇ ਧਾਂਸੂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 84,41,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਚੈੱਕ ਵੰਡੇ

ਹਿਸਾਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਜਨ ਸਿਹਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਧਾਂਸੂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਲਈ ਚੈੱਕ ਵੰਡੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਂਸੂ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸ਼ੈੱਡ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ, ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 84,41,560 ਰੁਪਏ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਊ ਰਕਸ਼ਾ ਸੇਵਾ ਸੰਮਤੀ ਅਗਰੋਹਾ ਰੋਡ, ਬਰਵਾਲਾ ਨੂੰ 11 ਲੱਖ 88 ਹਜ਼ਾਰ 640 ਰੁਪਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਡਵਾ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ 11 ਲੱਖ 96 ਹਜ਼ਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਗਊਸ਼ਾਲਾ, ਟੋਹਾਣਾ ਰੋਡ, ਬਰਵਾਲਾ ਨੂੰ 14 ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ 960 ਰੁਪਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਗਊਸ਼ਾਲਾ, ਟੋਹਾਣਾ ਰੋਡ, ਬਰਵਾਲਾ ਨੂੰ 14 ਲੱਖ 69 ਹਜ਼ਾਰ, ਸ਼ਿਵਾਣਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਚੈੱਕ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਊਸ਼ਾਲਾ, ਧਨਾਨਸੂ ਨੂੰ 14 ਲੱਖ 02 ਹਜ਼ਾਰ 540 ਰੁਪਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਲੀਗ੍ਰਾਮ ਗੋਧਾਮ, ਤਲਵੰਡੀ ਰਾਣਵਾਂ ਨੂੰ 12 ਲੱਖ 37 ਹਜ਼ਾਰ 400 ਰੁਪਏ, ਉਮਾ ਮਨੋਹਰ ਗਊ ਸੇਵਾ ਸਦਨ, ਤਲਵੰਡੀ ਰਾਣਾ ਨੂੰ 8 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ 080 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਮੋਤੀ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ 16 ਹਜ਼ਾਰ 200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਟੋਹਾਣਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਲਈ ਬਜਟ ਵਧਾ ਕੇ 600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬਜਟ ਸਿਰਫ਼ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥੰਮ੍ਹ ਹਨ। ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੋਬਰ ਅਤੇ ਮੂਤਰ ਤੋਂ ਬਣੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਹੋਰ ਅਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ

ਸ਼ਾਹਾਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਬਲਾਕ ਸ਼ਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਸ਼ਕੁੰਭਰੀ ਦੇਵੀ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਹਾਨ ਸਿੰਘ ਰੰਗਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਵਧਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਵਧਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਿਹਾਨ ਸਿੰਘ ਰੰਗਾ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਰੇਂਦਰ ਵਧਵਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬਰਥਲੀ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰੈਸ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਵਧਵਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਰਖਾਰਾਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਵੀਨ ਮੱਕੜ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਦੇਸ਼ਰਾਜ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਹਾਕੀ ਕੋਚ, ਅਵਿਨਾਸ਼ ਅਰੋੜਾ, ਲਵ ਸਿੰਘ, ਅਜੈ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ, ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਰਿਪੂ ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ ਗੀਤਾ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਿਰ ਸਕੂਲ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ

ਬਾਬੈਨ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਕੇਂਦਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (ਸੀਬੀਐਸਈ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਪੂ ਸੁਦਨ ਸਿੰਘ ਗੀਤਾ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਿਰ ਸਕੂਲ, ਬਾਬੈਨ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ 32 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਰੀਸ਼ ਸਨ। ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰਜਵਾਹ ਦੇਵਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਜ਼ਰ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪੂਨਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖੇਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ, ਮੌਜੂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੈਨੇਜਰ ਵਿਨੋਦ ਸਿੰਗਲਾ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤਿਆਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਹਰਕੇਸ਼ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਰਾਮ ਰਿਸ਼ੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਸ਼ੋਭਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੱਤੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਫਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ।

ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਬੇਲੋੜੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਵਿਵੇਕ ਆਰੀਆ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਵੇਕ ਆਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਪਾਰਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਚਾਅ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਲੋੜੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ। ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਵੇਕ ਆਰੀਆ ਨੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਯਾਨੀ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਛੱਤਰੀ, ਟੋਪੀ ਜਾਂ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਢੱਕੋ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖੋ। ਬਾਸੀ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਤਲੇ ਹੋਏ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਛਾਛ, ਨਿੰਬੂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਘੋਲ ਦਾ ਸੇਵਨ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ, ਪਾਰਕ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਲਓ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀਟਸਟ੍ਰੋਕ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਛਾਂਦਾਰ ਅਤੇ ਠੰਢੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਓ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪੂੰਝੋ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਓਆਰਐਸ ਘੋਲ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦਿਓ।

ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਸਿਹਤ ਲਈ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ

ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ

ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਵਿਟਾਮਿਨ-ਏ, ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ, ਓਮੇਗਾ-3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ, ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਬਾਇਓਟਿਨ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ 'ਚ ਐਂਟੀ-ਇੰਫਲੇਮੇਟਰੀ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਹੈਪੇਟੋਟੌਕਸਿਕ ਗੁਣ ਵੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ; ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਿੱਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਈ ਅਤੇ ਪੋਲੀਫੇਨੌਲ ਵਰਗੇ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਆਕਸੀਡੇਟਿਵ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈੱਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦਿਮਾਗ ; ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਿੱਚ ਓਮੇਗਾ-3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਮਾਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਧਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਓਮੇਗਾ-3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਅਲਜ਼ਾਈਮਰ ਵਰਗੀਆਂ ਨਿਊਰੋਡੀਜਨਰੇਟਿਵ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦਿਲ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ; ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਿੱਚ ਓਮੇਗਾ-3 ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਈ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਦਿਲ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਿੱਚ ਮੋਨੋਅਨਸੈਚੁਰੇਟਿਡ ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਚੰਗੇ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਾਲ ; ਬਦਾਮ ਰੋਗਨ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਝੜਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਨਮੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੁਜਲੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਐਂਟੀ-ਮਾਈਕ੍ਰੋਬਾਇਲ ਗੁਣਾਂ ਕਾਰਨ ਡੈਂਡਰਫ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਮੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੁਰੜੀਆਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਨੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ

ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਪੌਸ਼ਟਿਕ

ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀਆ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਆਦੀ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੇਥੀ ਦੇ ਹਰੇ ਪੱਤੇ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪੂੜੀ ਜਾਂ ਪਰਾਂਠੇ ਵਿੱਚ ਮੇਥੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੱਡੀਆਂ ਲਈ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ: ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ 'ਚ ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੰਦਾ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੈਸਟ੍ਰੋਲ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੇਥੀ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਪੱਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਸੀ ਅਤੇ ਫਲੇਵੋਨੋਇਡਸ ਵਰਗੇ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਵਧਾਉਂਦਾ: ਹਰੀਆਂ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੇਥੀ ਖਾਣ ਨਾਲ ਰੋਗ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰਦੀ, ਖੰਘ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਚਨ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੈ: ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਪਾਚਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਰੇ ਪੱਤੇ ਬਦਹਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਸੋਜ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਅੰਤੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ: ਤੁਸੀਂ ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਪੱਤੇ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਈਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ਮ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਵਲ ਨੂੰ ਨਾਰਮਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ : ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਗੁਣ ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ ਲੈਵਲ ਨੂੰ ਨਾਰਮਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਹੋ ਤਾਂ ਮੇਥੀ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਈਟ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਸਾਗ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਫ਼ਾਇਦੇ

ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋ ਲੋਕ ਦਿਨ

ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਕ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਦੁੱਧ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਹ ਪੀਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਹ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਲੈਕ ਟੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਲੈਕ ਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਚਾਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਬਲੈਕ ਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੈਮੇਲੀਆ ਅਕਾਸੀਆ ਨਾਮਕ ਪੌਦੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਿਲ ਦੀ ਸਿਹਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਚਮੜੀ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਇਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਦਿਲ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੀ ; ਸਟਾਈਲਕ੍ਰੇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਲੈਕ ਟੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਦਿਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਲੈਕ ਟੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਐਂਟੀ-ਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਦੇ ਗੁਣ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਬਲੈਕ ਟੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਦਿਲ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਲੈਕ ਟੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਧਮਨੀਆਂ ਚ ਖ਼ੂਨ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਕੱਪ ਬਲੈਕ ਟੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ

ਬਲੈਕ ਟੀ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਵਧਦੀ ਹੈ।

ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲੈਕ ਟੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਪਾਚਨ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਚਰਬੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਬਲੈਕ ਟੀ ਚਮੜੀ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ

ਅਣਗਿਣਤ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਗੁੱਸੇ, ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਆਖੇ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਆਮ ਹੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਅਸੀਂ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹਾਲ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੈਠਾ ਮੋਬਾਈਲ ਉੱਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ 'ਚੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਕਿ ਰਤਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਫੜਾਈਂ। ਬੇਟਾ ਰਤਾ ਕੁ ਅਟਕ ਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਫੜਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਅੱਠ ਦਸ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, "ਪੁੱਤਰਾ, ਜ਼ਰਾ ਕੌਰਡਲੈੱਸ ਫ਼ੋਨ ਫੜਾਈਂ।" ਇਸ ਵਾਰ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਉੱਠਣ ਵਿੱਚ ਰਤਾ ਹੋਰ ਦੇਰ ਲਾਈ ਤੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਰਤਾ ਤਿਊੜੀਆਂ ਵੀ ਦਿਸੀਆਂ। ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਮਾਰੀ, "ਸੋਮੇ ਪੁੱਤਰ," ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਅੱਗੋਂ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਹੱਦ ਈ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬਹਿਣਾ ਵੀ ਹਰਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਰ 'ਚ ਤਾਂ ਪਿਓ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਣਾ ਵੀ ਗੁਨਾਹ ਹੈ।" ਤਕਰੀਬਨ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ੌਪਿੰਗ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ। ਬੱਚੀ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਗਈ। ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਮਾਂ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, "ਬੇਟੀ, ਪਾਪਾ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆ ਰਿਹੈ। ਚਲੋ ਹੁਣ ਚੱਲੀਏ।" ਬੱਚੀ ਪੂਰੇ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਪਰਤੀ ਤੇ ਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਰਤਾ ਤਲਖ਼ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਮੌਮ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਐ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਚੈਟ ਕੀ ਹੁੰਦੈ? ਮੇਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾ 'ਤੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਗ਼ੁਲਾਮ ਨਹੀਂ।" ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਅੱਖਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰ ਜੋੜੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਮੁਸਕੁਰਾ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੇਟੀ ਤਲਖ਼ ਸੁਰ 'ਚ ਬੋਲੀ, "ਹੁਣ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ? ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੇ ਫਰੈਂਡਜ਼ ਹੀ ਦੇਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ?" ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਦਕਾ ਦੋਸਤੀਆਂ ਵੀ ਬਥੇਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਝਿੜਕਣ ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸਤ ਵੱਧ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕੀ ਬੱਚੇ ਇਸ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫ਼ਾਇਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ? ਸਿਰਫ਼ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਸਕੂਲ, ਮੇਰਾ ਕਾਲਜ, ਮੇਰਾ ਘਰ, ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਮੇਰੀ ਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਕੂਲ ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤਕ ਲਗਾਤਾਰ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਮਤਲਬ ਇਹ 'ਲੈਣ ਦੇਣ' ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਮੰਦਾ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਭੱਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝੱਟ ਸਕੂਲੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਲਵੋ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਮੇਰਾ ਕੁੱਤਾ' ਜਾਂ 'ਮੇਰੀ ਬਿੱਲੀ' ਮੰਨਦਿਆਂ ਬੱਚੇ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਕੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਤਾ ਕੁ ਪਿਆਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ ਦਸ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਵਾਪਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਦਲੇ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ। ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਤਾਂ ਹੀ ਭਰਾਂਗਾ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਚੋਂ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲੇ, ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਨਿਸਵਾਰਥ ਪਿਆਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਡੂੰਘਾ। ਹੁਣ ਇਹੀ ਪਾਲਤੂ ਕੁੱਤਾ ਜੇ ਵੱਢਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਛੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉੱਕਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਆਲ੍ਹਣੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਉਂਦੇ। ਵਿਕਸਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਕੰਮ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖ਼ਰਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਾਪੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਬਜ਼ੁਰਗ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਵੀ 'ਲੈਣ ਦੇਣ' ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਦੂਜੇ ਲਈ ਕਰੋ, ਓਨਾ ਵਾਪਸ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਠੀਕ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਬਦਲੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਟ ਪਾਲ ਕੇ ਖੰਭ ਉੱਗਣ ਤਕ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਬੋਟ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਆਖੇ ਲੱਗੇ ਬਗ਼ੈਰ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਦੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ, ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਦੂਜਾ, ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਆਲ੍ਹਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਵਾਉਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਤੇ ਰੁਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਅਠਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਹਿੰਗੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਫੈਸ਼ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿੰਗੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਕਾਰਾਂ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਮੌਜ ਮਸਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ? ਜੇ ਉਹ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਪਿਆਰ ਬਦਲੇ ਪਿਆਰ ਭਾਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਬਦਲੇ ਨਫ਼ਰਤ ਤੇ ਖਿੱਝ ਕਿਉਂ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ? ਕੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੋਸਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲੇ ਮਾੜੇ ਬੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਛਲਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਚੀਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਪੀੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਕੋਈ ਪਿਓ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠ ਡੁੱਬ ਕੇ ਫਾਹਾ ਲੈ ਲਵੇ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਅਦਬ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਉਸੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਫੜਾਉਣ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਔਲਾਦ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਰਵੱਈਏ ਤੇ ਲਾਡ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੌਦ ਇਹ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਦੋ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਚੱਲੇਗੀ ਤੇ ਇੰਜ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗਣ ਉੱਤੇ ਝੁੰਜਲਾ ਉੱਠੇਗੀ! ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਰਹੇ ਹੀ ਨਾ, ਉਦੋਂ ਪਛਤਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਂਜ, ਇਹ ਸਭ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇਤੀ ਸਿੱਖ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਈਆਂ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਨਸ਼ੇ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਆਦਿ ਸਭ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ, ਰੋਜ਼ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਏਗੀ ਕਿ ਮਾਪੇ ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਪਿਆਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੀ ਪੁਆੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਿੱਕ ਵੀ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਧੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਕਰਵਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 18 ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਸਾਰ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈਏ। ਇੰਜ ਸਾਡੇ ਗੱਭਰੂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ! ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਜ਼ਤ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਮਨਾਂ ਵਿਚਲੇ ਊਚ-ਨੀਚ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਜਾਪੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਟੇਕੇ ਮੱਥਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਪੂਰੀ ਲਿਸਟ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਧਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ- ਮੇਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ, ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਘਰ, ਮੇਰੀ ਨੌਕਰੀ, ਮੇਰੀ ਤਰੱਕੀ, ਮੇਰਾ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਫ਼ਾਇਦਾ ਤੇ ਵਾਧਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੀਂ! ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਕੇ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ! ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਗਏ- ਭਾਵੇਂ ਰੱਬ ਦਾ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਤੱਤ-ਸਾਰ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਸਿਰਫ਼ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਛਾਣਨ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਡ-ਭੰਨ੍ਹਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰੱਜ ਕੇ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਪਿਆਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਇਹੋ ਰਸਤਾ ਚੁਣਨ! ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ:

- ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੌੜ ਨਾ ਭਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਗਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਪੇ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਗਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਂਜ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ।
- ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਥੋੜ-ਚਿਰੀ ਹੈ ਤੇ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੇ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪਛਤਾਵਾ ਹੀ ਬਚਦਾ ਹੈ।
- ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਪਾਈ ਜੱਫੀ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਸਾਰੇ ਮਨ ਮੁਟਾਅ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਛੇਤੀ ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਜੋ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਦੇਣ, ਰੇਤ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਲਿਆ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਜਨਮ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਉ, ਇਸ ਜਨਮ ਦੇ ਮਾਪੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਣ ਇਸੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਹਰ ਪਲ ਰੱਜ ਕੇ ਮਾਣ ਲਵੋ! ਅਜਿਹੀ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਦੌਲਤ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੇ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਯਾਦ ਰੱਖਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਡਿੱਗੇ ਹੰਝੂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁੱਗਣੇ ਕਰ ਕੇ ਮੋੜਨੇ ਹਨ!

ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਤੇ ਸੌਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 4 ਨਵੰਬਰ (ਪ.ਪ.) : ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਪਰ ਫਿਟਨੈੱਸ ਅਤੇ ਐਕਟਿਵ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੁਰਤੀਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ ਭਾਰਤੀ ਸਿਰਫ 6 ਹਜ਼ਾਰ 553 ਕਦਮ ਹੀ ਤੁਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਸਟੱਡੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਸਮੇਤ 18 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਔਸਤਨ ਰਾਤ 'ਚ 7 ਘੰਟੇ 1 ਮਿੰਟ ਹੀ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਆਇਰਲੈਂਡ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਸਤਨ 7 ਘੰਟੇ 57 ਮਿੰਟ ਯਾਨੀ ਲੱਗਭਗ 8 ਘੰਟੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। 18 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜੁਟਾਏ ਗਏ ਡਾਟੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦਿਨ 'ਚ ਔਸਤਨ 32 ਮਿੰਟ ਹੀ ਫੁਰਤੀਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 3600 ਕਦਮ ਘੱਟ ਤੁਰਦੇ ਹਨ।

ਹੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਤ: ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਪਤਲੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 15 ਮਿੰਟ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੈਦਲ ਤੁਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਜਿਮ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਰਫ 15 ਮਿੰਟ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਿਟ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਇਕੋਲਾਜੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮੁਤਾਬਕ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੂਡ ਹਰ ਸਮੇਂ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਰੋ-ਤਾਜ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਰਫ 7 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਔਸਤਨ ਭਾਰਤੀ

ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਔਸਤਨ ਰਾਤ 'ਚ 7 ਘੰਟੇ 1 ਮਿੰਟ ਹੀ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। ਆਇਰਲੈਂਡ 'ਚ ਲੋਕ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਸਤਨ 7 ਘੰਟੇ 57 ਮਿੰਟ ਯਾਨੀ ਲੱਗਭਗ 8 ਘੰਟੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ। 18 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜੁਟਾਏ ਗਏ ਡਾਟੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦਿਨ 'ਚ ਔਸਤਨ 32 ਮਿੰਟ ਹੀ ਫੁਰਤੀਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 3600 ਕਦਮ ਘੱਟ ਤੁਰਦੇ ਹਨ।

ਹੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਤ: ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਪਤਲੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 15 ਮਿੰਟ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੈਦਲ ਤੁਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਤੁਰਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਾਇਦੇ: ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਜਿਮ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਰਫ 15 ਮਿੰਟ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਿਟ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੂਡ ਰਹਿੰਦਾ ਤਰੋ-ਤਾਜ਼ਾ: ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਇਕੋਲਾਜੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗ ਮੁਤਾਬਕ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੂਡ ਹਰ ਸਮੇਂ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਰੋ-ਤਾਜ਼ਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੈਲੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਰਨ: ਇਕ ਸਟੱਡੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਘੱਟ ਫੈਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ 40 ਤੋਂ 60 ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਏਟੀਵਿਟੀ 'ਚ ਹੁੰਦੈ ਵਾਧਾ: ਇਕ ਸਟੱਡੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਕ੍ਰਿਏਟੀਵਿਟੀ ਵੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਏਟੀਵਿਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ 15 ਮਿੰਟ ਦੇਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੌਂਦੇ ਹਨ 18-25 ਸਾਲ ਦੇ ਲੋਕ: ਉਥੇ ਨੀਂਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚ 75 ਤੋਂ 90 ਸਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਔਸਤਨ 6 ਘੰਟੇ 35 ਮਿੰਟ ਹੀ ਸੌਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 18 ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤਨ ਰਾਤ ਨੂੰ 12 ਵੱਜ ਕੇ 33 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 1 ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੌਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੈ ਦਿਮਾਗ: ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਤੁਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਮਾਨਸਿਕ ਗੜਬੜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਰਨਾ ਤੇਜ਼ ਚਾਹੀਦੈ: ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਕਦਮ ਹੌਲੀ ਤੁਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਤੇਜ਼ ਤੁਰੋ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੁਰੋ।

"ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਮਰਗੇ ਅਸੀਂ, ਤੇ ਰੋਕੜ ਭਾਲਦੈਂ ਤੂੰ

ਸਵਰਨਾਂ ਬੜੀ ਜਬ੍ਹੇ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਧਰਮਾ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵੈਨ। ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਸਕੂਲ ਕੋਲ ਇਕ ਤੋਂ ਦੋ, ਫਿਰ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵੈਨਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸੌ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਮਿਹਨਤੀ ਨਿਕਲੇ ਸੀ। ਐਵੇਂ ਸਾਊ-ਸਾਊ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲਾਇਕ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਵਾਲੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਆ ਅਕਸਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਠੋਸ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਈ ਹੈ? ਕਈ ਵਾਰ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰੁੱਤਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਵਰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਫਿਕਰ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਉਭਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਭਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ।

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬੇਚੈਨ ਹੈ। ਰਾਤ ਦਾ ਹੀ ਬੇਚੈਨ, ਸਗੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਭਰ ਉਹ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਰਹਿ-ਰਹਿ ਉਸ ਦੀ ਨੀਂਦ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। "ਇਹ ਸਹੁਰੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਨਿਆਣੇ ਵੀ..." ਉਹ ਬੁੜਬੁੜਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੌਂਹ ਸਵਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਆਣੀ ਔਰਤ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਪ ਉੱਠਦਾ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਸੋਚ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਖੌਰੇ ਉਸ ਬੇਚਾਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਦੋਵੇਂ ਜਵਾਕ ਐਮਏ ਪਾਸ ਨੇ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਦੂਹਰੀ ਐਮਏ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ ਦੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਖੌਰੇ ਸਵਰਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਮੂਹਰੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਸਿਰ ਦੇ ਸਾਈਂ ਬਾਹਰੀ ਔਰਤ ਦਾ ਜਵਾਨ ਔਲਾਦ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਹਦਾ ਦਬਦਬਾ।

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨ ਨਹੀਂ ਖੁਭ ਰਿਹਾ। ਬਿਰਤੀ ਉਖੜ-ਉਖੜ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਦਾ ਹੀ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਧਰਮਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿ-ਰਹਿ ਕੇ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਉਕਾ ਜਿਹਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਸ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆਂ। ਕਿੰਨਾ ਜਵਾਨ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੱਡ ਪੈਰ, ਮੂਲੇ ਵਰਗੀ ਦੇਹ। ਟਰੱਕ ਦੀ ਇਕੋ ਫੇਟ ਨੇ, ਸਭ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਿਰੜ, ਉਸ ਦੀ ਲਗਨ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਸਭ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੱਚੀ ਧਰਮਾ ਕਿੰਨਾ ਸਿਰੜੀ ਸੀ, ਧੁੰਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪੱਕਾ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਭ ਯਾਦ ਹੈ। ਸਭ ਯਾਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ। ਧਰਮੇ ਨੇ ਉਦੋਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਧਰਮੇ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਚ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਖੇਤੀ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਦੋਂ। ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜੇ ਪਿਛਲੀ ਫਸਲ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਹਟੇ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਫੜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਤਰਨਾ ਬਾਕੀ ਸੀ ਅਜੇ। ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੋਂਹਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਚੱਜ ਦਾ ਖਾਣ, ਨਾ ਪੀਣ। ਬੱਸ ਕੂੜ ਤੋਲ ਕੇ ਮਾਇਆ 'ਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਰਹੋ। ਪਰ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਧਰਮਾ ਵੱਟ ਖਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਉਂਗਲਾਂ ਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਵੜਿਆ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੋਕਿਆਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਖਰੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਲੇ ਜਿਹੇ ਮੰਜੇ ਦੀ ਬਾਹੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਸੀ।

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਆਪੇ ਪਰਤ ਆਏਗਾ। ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਕਰ ਵੀ ਕੀ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਧਰਮੇ ਨੇ ਨਾ ਮੁੜਨਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਮੁੜਿਆ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਅੰਦਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ 'ਤੇ ਮਾਣ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ। ਕੋਈ ਇੰਨਾ ਵੀ ਸਿਰੜੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਧਰਮੇ ਦੇ ਪੈਰ ਟਿਕੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਰਮੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕੰਮ ਆਏ ਸੀ। ਹੁੰਗਾਰਾ ਚੰਗਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਧਰਮਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਗ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ, "ਇਹ ਪੈਸੇ ਮੈਂ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਰਿਹਾ। ਬੱਸ ਸਮਝ ਲਵੋ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।" ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਧਰਮੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਲੋਚਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਹੀ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਭਰ ਆਇਆ।

"ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਮਰਗੇ ਅਸੀਂ, ਤੇ ਰੋਕੜ ਭਾਲਦੈਂ ਤੂੰ। ਪਿਓ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਕਾਹਦਾ ਠੇਕਾ?"

ਪਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਲ ਵਧਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਰਕਮ ਧਰਮੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਕਈ ਦਿਨ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਘੁਟੇ-ਘੁਟੇ ਰਹੇ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੀ-ਬਥੇਰਾ ਫਿੜੀ-ਫਿੜੀ ਹੋ ਲਿਆ ਛੋਟੇ ਦਾ ਟੱਬਰ। ਹੁਣ ਭੁੱਖੇ ਮਾਰਨਾਂ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ।

"ਐ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਠੇਕਾ ਮੰਗੂ...।" ਵੱਡੇ ਨੇ ਵਿਸ਼ ਘੋਲੀ ਸੀ। "ਮੰਗੂ ਨ੍ਹੀਂ, ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਉਸ ਦਾ...।" ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ। "ਜੇ ਠੇਕੇ ਦਾ ਡਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਆਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਚਾਹੇ ਵਹਾਵੇ।" ਦੋਵੇਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ ਸੀ, ਬਾਪੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਠਰੰਮੇ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਬਾਪੂ ਇੰਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੈ। ਜੇ ਸੱਚੀ ਪੰਜ-ਛੇ ਕਿੱਲੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੱਥੋਂ ਖਿਸਕ ਗਈ ਫੇਰ...?

ਫਿਰ ਹਰ ਸਾਲ ਫਸਲ ਆਈ ਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਪ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਬਣਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਧਰਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਚੱਲ ਪਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਬਜਰਪਾਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਦੀ ਫੇਟ ਨਾਲ ਹੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹੋਈ ਮੌਤ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਦਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਬੁਰਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲੀ। ਸਵਰਨਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਬੋਲੇ ਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਰੋਲੇ ਉੱਠੇ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਬਹੁਤ ਕੂਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। "ਅਸੀਂ ਸਾਂਭਾਂਗੇ ਧਰਮੇ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ। ਆਖਰ ਸਾਡਾ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਏ। ਪਿੰਡ ਲਿਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ, ਸਵਰਨੋ ਨੂੰ ਵੀ ਤੱਤੀ ਵਾ ਨੀ ਲੱਗਣ ਦਿਆਂਗੇ...। ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਸਕੂਲ ਕੱਲੀ ਤੀਮੀ-ਮਾਨੀ ਦੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਪਰ ਸਵਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੀ। ਸਕੂਲ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲਾਇਆ ਬੂਟਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ। ਇਸ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤ੍ਰਾਣ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਉਖਾੜਨ ਦੇਵੇ। ਨਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਬੱਚੇ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਰਮ ਸਕਣਗੇ। ਉਦੋਂ ਸੋਨੀ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੀਪਾ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਸੋਚ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੇ।

ਸਵਰਨਾਂ ਦੀ ਨਾਂਹ ਉੱਤੇ ਧਰਮੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਸੁਰ ਇਕਦਮ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ। ਊਂਝਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਲਾਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸੀ..."ਆਹੋ ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਕਾਹਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣਾ। ਨਾਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਖੇਡ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੂ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਉਆਂ ਨਾਲ ਅੱਖ-ਮਟੱਕਾ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲੂ...?"

ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਝਟਕੇ ਨੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਜਿਵੇਂ ਅਲਫ਼ ਨੰਗੀ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਥਮ੍ਹਲੇ ਵਾਂਗ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਵਰਨਾਂ ਬੜੀ ਜਬ੍ਹੇ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਧਰਮਾ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸੌ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵੈਨ। ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਸਕੂਲ ਕੋਲ ਇਕ ਤੋਂ ਦੋ, ਫਿਰ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵੈਨਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸੀ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸੌ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਮਿਹਨਤੀ ਨਿਕਲੇ ਸੀ। ਐਵੇਂ ਸਾਊ-ਸਾਊ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲਾਇਕ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਵਾਲੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਆ ਅਕਸਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਕਿ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਠੋਸ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਈ ਹੈ? ਕਈ ਵਾਰ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰੁੱਤਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਵਰਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਫਿਕਰ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਉਭਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਭਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜੀਅ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਵਰਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਪਾ ਸੋਚਦੇ ਕਾਹਨੂੰ ਗੱਡੀ ਦੇ ਇੰਨੇ ਭਾੜੇ ਦੇਣੇ ਨੇ। ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਚੰਗੇ-ਮੰਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਸਮਝ ਆਖਰ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਨਾਲ ਰਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟ ਰਹੀ, ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਵਧਣਾ ਹੀ ਵਧਣਾ ਸੀ। ਸੋ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਵਰਨਾਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਦੀਪੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਕਰ ਦੇਣਗੇ...।" ਫਿਰ ਰੁਕ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ। ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਲਾਸ ਫੈਲੋ ਦੇ ਡੈਡੀ ਨੇ ਛੇ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਚੰਗਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋਨੀ ਦੀਦੀ ਤਾਂ ਸੰਕੈਂਡ ਐਮਏ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਮੇਰੀ ਐਮਏ ਵੀ ਕਲੀਅਰ ਹੀ ਸਮਝੋ। ਬੱਸ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪੱਖ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਚਾਂਸ ਨੇ...। ਇਸ ਗੰਧਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਬਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨੇ...।" ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀਪੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੱਲ ਬਿਨਾਂ ਅੱਖਾਂ ਝਪਕਿਆਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨੀ ਰਾਮ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ।

ਤੇ ਦੀਪੇ ਹੋਰੀਂ ਸੱਚੀਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੀ। ਪਰ...

ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਆਇਆ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੋਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਇਆ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਵਰਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਦਿਆ ਸੀ। ਗੱਲ ਦੀਪੇ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਵੱਲ-ਵਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿੱਧੀ ਸਪਾਟ-

"ਬਾਬਾ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ, ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਪਾਪਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ...।" "ਕ...ਕ...ਕ...ਕ...।" ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਸਕਤੇ ਜਿਹੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਚੱਜ ਨਾਲ 'ਕੀ' ਦੀ ਲੇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲ ਸਕੀ, ਬੱਸ ਜੀਭ ਥਥਲਾ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਸਵਰਨਾਂ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 'ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸਮਝੋਗੇ...।

"ਚੰਗੀ...? ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆ...? ਧਰਤੀ ਜੱਟ ਲਈ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪੁੱਤਰ...।"ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਭ ਵਪਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਹਰ ਸਾਲ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਵੱਲ ਝਾਕਨਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?"

"ਫੇਰ ਵੀ ਏਡੀ ਕਿਹੜੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇੰਝ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੀ ਗੱਲ...।"

"ਦੇਖੋ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਸਮਝੋ। ਕਾਲਜ ਚੰਗਾ ਚੱਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਸਬੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਸੜਕ ਲਾਗੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਿੱਲੇ ਦਾ ਟੱਕ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਲ ਵੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਧਾ ਏਕੜ ਕਾਲਜ ਲਈ ਵਰਤਾਂਗੇ। ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇ ਛੱਡਾਂਗੇ। ਵਧੀਆ ਟੱਕ ਹੈ, ਵਿਚ ਮੋਟਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਥੇ ਕਾਲਜ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਈ ਥਾਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਗੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਦਾ ਹੈ...।"

"ਭਾਅ ਕੀ ਹੈ...?"

"ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਏਕੜ ਦਾ...। ਚਾਰ ਦਾ ਭਾਅ ਆਪਣੇ ਵੀ ਹੈ...।"

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦਰੁਸਤ ਹੈ। ਉਸ ਅੰਦਰਲਾ ਵਿਰੋਧ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਕੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਕਚੋਟ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਇਹ ਹੌਲ ਜਿਹਾ ਕਾਹਦਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਵੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬੇਚੈਨ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮੇ ਦੇ ਟੱਬਰ 'ਤੇ ਮੋਹ ਜਿਹਾ ਵੀ ਉਮੜ੍ਹ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਕਿੱਲੇ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਰਵਾਈ ਵੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਬਦਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਪਰਖ ਕੇ ਸੀ। ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸਾ। ਪਿੱਛੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਨੇ ਖੌਰੇ ਜਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਲੱਗਣ ਦੇਣੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਣ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਕਈ ਭੰਨਾਂ ਘੜਤਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਉਸ ਨੇ 'ਬੱਟਿਆਂ' ਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਮੁਕਾਈ ਸੀ। ਬੱਟਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਧਰਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੀ। ਉਂਝ ਵੀ ਬੀਬਾ ਟੱਬਰ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਟ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਧਰੋਂ ਪੈਸਾ ਫੜਨਗੇ, ਇੱਧਰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ। ਬੱਟਿਆਂ ਦਾ ਲਾਣੇਦਾਰ 'ਭਗਤਾ' ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਫੜਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਕਤ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਵੇਟ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੈਸੇ ਢਾਈ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਮਿਲ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਸਨ। ਉਂਝ ਵੀ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਗਤੇ ਨਾਲ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਚੋਖੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਸਵਰਨਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਲਿਆ ਪਾਏ ਸੀ। ਦੀਪੇ ਹੋਰਾਂ ਇਸੇ ਆਸਰੇ ਅੱਗੇ ਸੌਦਾ ਟਿਕਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਢਾਈ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਭਗਤਾ ਨਿਮੋਝੂਣਾ ਜਿਹਾ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠਾ ਸੀ, "ਵੀਰਿਆ ਬਟੇ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਮਹੀਨੇ ਲੇਟ ਮਿਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੱਪ ਲੜ ਕੇ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸੌਦਾ ਹੋਰ ਕਿਤੇ...ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਿਆ ਜਾਣਾ। ਜੇ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਵੀ ਨਾ...।"

ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿੱਠੀ ਜਿਹੀ ਘੁਰਕੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, "ਹੱਦ ਕਰਦਾਂ ਭਗਤਿਆ...ਮਹੀਨਾ ਲੇਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਪਰਲੋ ਆਜੂਗੀ। ਨਾਲੇ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਆ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਤੀ...।"

ਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਗਤੇ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇ ਕੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਮਹੀਨਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਹ ਸਵਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਆਇਆ ਸੀ।

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਹ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀ ਵਾਅਦਾ- ਖ਼ਿਲਾਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਗਤੇ ਮੂਹਰੇ ਕੀ ਇੱਜ਼ਤ ਰਹੂਗੀ? ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਨਿਕਲੂਗਾ? ਇਹ ਕੋਹੜੀਆਂ ਨੇ ਕਾਹਤੋਂ ਕੀਤਾ? ਨਾਲੇ ਫੈਕਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ, ਬਈ ਭਲਿਓ ਮਾਣਸੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਂ ਹੈ ਸਾਡੀ। ਅੰਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਦਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ -ਖ਼ਿਲਾਫ਼ੀ? ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਟਕਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਬਾਪੂ ਦੀ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਬਲਦ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ। ਘਲਾੜੀ ਉੱਤੇ ਉਹ ਬਾਪੂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਫੜਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਲਾਂਭੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਬਲਦਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਕੇ ਹਟਿਆ ਸੀ। "ਲੈ ਬਈ ਲਾਣੇਦਾਰਾ, ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਊਂ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ। ਸਾਈ ਲਈ ਦੇਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅੱਜ ਕੁਝ ਨੀ। ਕੁੜੀ ਕੋਲੋਂ ਆਇਆਂ। ਜਿਹੜਾ ਛਿੱਲੜ ਕੋਲ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਆਇਆਂ। ਫੇਰ ਵੀ ਤੂੰ ਸਾਈ ਵੱਲੋਂ, ਆਹ ਫੜ...।" ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਛ ਦਾ ਵਾਲ ਪੁੱਟ ਕੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਨੇ ਬਾਲ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਛੁਹਾ ਕੇ ਜੇਬ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਲਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਣ ਆ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਗਾਹਕ ਵੀ ਆਏ, ਪਰ ਬਾਪੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ, "ਆਖਰ ਭਲਾ ਮਾਣਸ ਮੁੱਛ ਦਾ ਵਾਲ ਸਾਈ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਣੈ। ਇੰਝ ਮੈਂ ਵਾਅਦਾ-ਖ਼ਿਲਾਫੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਲਾਂ?"

ਉਹ ਤਾਂ ਮੁੱਛ ਦਾ ਵਾਲ ਸੀ ਤੇ ਭਗਤੇ ਨੇ ਤਾਂ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸੀ। ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਅਜੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰਖ ਦਾ ਇਕ ਗੁਬਾਰ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛੂੰਗਾ-ਆਹੀ ਕੁਝ ਸਿਖਾਇਆ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਨੇ? ਸਾਰੇ ਜੀ ਘਰੇ ਨੇ। ਸਵਰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਖਿਸਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੀਪਾ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਚਹਿਕ ਪਿਆ, "ਬਾਬਾ ਜੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨੀ। ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦੇਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜ ਲੱਖ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਸੌਦਾ ਤਹਿ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਬੱਟਿਆਂ ਕਿਆਂ ਦੇ ਸੌਦੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿੱਲੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਲੱਖ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਵੱਧ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਿੰਨੀ ਵੇਚਾਂਗੇ...ਉਥੇ ਓਨੀ ਹੀ ਖਰੀਦ ਸਕਾਂਗੇ।

ਸਭ ਢੋਲ-ਢਮੱਕਾ ਮੇਰੀ ਭੂਰੀ ਖੋਹ ਕੇ !

ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਧਾਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਚਾਨਕ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਸ ਸਿਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ-ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤੁਸੀਂ ਲਾ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਪੜ੍ਹਦਾ-ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਵੰਡਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮੇਰਾ ਵੀ ਹੈ! ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਕਹਾਉਣ ਤੋਂ ਤਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਬੇਵਸੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਉਹ ਲਿਖਤ ਉੱਤੇ ਗੂਠਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤੇ ਪੈਸੇ ਕੁੜਤੇ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਾਣੀਏ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਵੇਲੇ-ਕੁਵੇਲੇ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਵੜਦਾ। ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ, ਕਿਤਾਬ, ਕਲਮ, ਸਿਆਹੀ ਜਾਂ ਘਰ ਵਾਸਤੇ ਗੁੜ-ਚਾਹ ਲੈਣ ਜਾਣਾ, ਉਥੇ ਹੀ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹਨਾ, "ਹੁਧਾਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਕੈਂਚੀ ਹੈ" ਜਾਂ "ਅੱਜ ਨਕਦ, ਕੱਲ੍ਹ ਹੁਧਾਰ!"

ਕੈਂਚੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਸਮਝ ਆ ਗਈ, ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕੈਂਚੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਧਾਰ ਵੀ ਕੈਂਚੀ ਬਣ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰ ਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਵਿਚਲੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਕੱਟ-ਵੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪੇਂਡੂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਗਰੋਂ ਸਮਝ ਆਈ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ, ਜੇ ਨਕਦ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ, ਬੰਦਾ ਚੀਜ਼ ਅੱਜ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਲੈ ਲਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਹੁਧਾਰ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਆਪ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਨ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਵੀ ਕੁਛ ਕੁਛ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗੀ, ਤਦ ਚਾਨਣ ਹੋਇਆ, ਬੰਦਿਆ, ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਕਦੀ ਆਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਉਹ ਅੱਜ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਅੱਜ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਕਦ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਅਕਲ ਦੇ ਪੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਕਈ ਸਿਆਣੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਇਹੋ ਗੱਲ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ : ਅੱਜ ਹੁਧਾਰ ਬੰਦ ਹੈ! ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਅੱਜ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉ ਕਿ ਇਸ ਸੋਚ ਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਵੱਡੇ ਹੁਧਾਰ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ! ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਭਾਰਤ ਸਿਰ ਇੰਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 33 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੁਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤਾਂ 33 ਹਜ਼ਾਰ ਸਨ ਹੀ, ਪੁੱਤ-ਧੀਆਂ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰ 3 ਲੱਖ 96 ਹਜ਼ਾਰ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਝੱਟ ਆਪਣੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਰੋਫ਼ੈਸਰ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ, ਕਰਜ਼ਾ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਵੀ? ਉਹ ਹੱਸਿਆ, ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੀ, ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੀ ਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਵੀ! ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਤੁਹਾਡੇ-ਸਾਡੇ ਘਰ ਝਾੜੂ-ਪੋਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ-ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਸਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਲੇ ਹਿਸਾਬ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਜਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਕਦੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ! ਉਹ ਫੇਰ ਹੱਸਿਆ, ਪਰ ਤਦ ਵੀ ਹਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਾਈ। ਕਰਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਹੱਥ ਝਾੜ ਕੇ ਨੇਤਾ ਐਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ, ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ! ਮੈਨੂੰ ਬੌਂਦਲਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਆਪਣੀ ਸਭ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆ ਫਸੇ ਉਸ ਸਿੱਧੜ ਬੰਦੇ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਕ ਚਲਾਕ ਬੰਦਾ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਚਾਹ-ਸਮੋਸਾ ਦੁਆ ਕੇ ਤੇ ਆਪ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਦੇ ਡੱਬੇ ਭਰਵਾ ਕੇ ਉਹ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਆਇਆ, ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਥੇ ਬੈਠਾ ਚਾਹ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੁਛ ਹੋਰ ਮੰਗੇ, ਦੇ ਦੇਈਂ। ਆਪ ਉਹਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕਾਹਨੂੰ ਆਉਣਾ ਸੀ! ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਖਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਭੋਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਤੀਲੇ-ਕੜਾਹੀਆਂ ਮਾਂਜਣ ਲਾ ਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਮਠਿਆਈਆਂ ਦੇ ਡੱਬੇ ਤਾਂ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਪਤੀਲੇ-ਕੜਾਹੀਆਂ ਮਾਂਜਣੇ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ!" ਮੈਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ, ਐਸ਼ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਨੇਤਾ ਲੈਣ, ਪਰ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰਸਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਗਹਿਣੇ ਅਸੀਂ ਟਿਕੀਏ! ਅਚਾਨਕ ਚੇਤਾ ਆਇਆ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਛ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਝੰਜਟ ਦੋ ਬਾਦਲ ਬਨਾਮ ਇਕ ਬਾਦਲ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਹਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ, ਭਾਵ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਿਰ, ਭਾਵ ਤੁਹਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੀਜਾ ਬਾਦਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰਿਤ ਕਰਦਾ, ਦੋਵੇਂ ਬਾਦਲ ਆਖਦੇ, ਐਵੇਂ ਰੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਭੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਕੋਈ ਇੰਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਖ ਕੇ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਕਾਰਨ ਨੱਕ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਂਦੇ। ਸੱਚ ਜਾਣਨ ਲਈ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 7 ਖਰਬ 51 ਅਰਬ 9 ਕਰੋੜ 49 ਲੱਖ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। 2011 ਦੀ ਜਨਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਸੋਂ 2 ਕਰੋੜ 77 ਲੱਖ 4 ਹਜ਼ਾਰ 234 ਸੀ। ਇਉਂ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 31 ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ 27,111 ਰੁਪਏ 20 ਪੈਸੇ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਲੰਘੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਖਾਸਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰ 63 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਜ-ਮੇਲੇ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਿਆ ਹੈ! ਕੁਛ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਤਾਂ ਟੈਕਸਾਂ, ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਖੇੜਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੈਲਸੂਫ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਨੇਤਾ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ਼ ਫ਼ਿਹਲ ਹੋ ਕੇ ਕਮਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਾਂ ਦਿਲ ਫ਼ਿਹਲ ਹੋ ਕੇ ਰੱਬ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ!

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਏਕੜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛੀਆਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇਖੋਂ, ਜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਘਰੇ ਛੱਡ ਕੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਲਿਸ਼ਕਾਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲਾਮਡੋਰੀ ਦੇਖੋਂ, ਜੇ ਵੱਡਾ ਦਿੱਸਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਬੰਦਾ ਤੋਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦਰਜਨਾਂ ਵਰਦੀਧਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਦੇਖੋਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਕਵਾਨ ਪੱਕਦੇ ਦੇਖੋਂ, ਜੇ ਕਬਜ਼ੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਪਰਦੇਸੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹੋਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਚਮਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ-ਮੰਡਲ ਲੈ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਦੌਰੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੁਣੋਂ ਕਿ ਉਥੇ ਕਣਕ ਤੋਂ ਆਟਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਥੇ ਮੱਝਾਂ-ਗਊਆਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੱਜਾ ਪੈਰ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੱਬਾ, ਜਾਂ ਉਥੇ ਖ਼ਰਬੂਜ਼ੇ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵੇਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੂਰਜ ਸਵੇਰੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਆਥਣੇ ਛਿਪਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੁਰਗੀਖਾਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁਰਗੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁਰਗਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੁੱਕੜੂੰ-ਕੜੂੰ ਦੀ ਬਾਂਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਗੈਰਾ-ਵਗੈਰਾ, ਤਦ ਸਮਝ ਜਾਉ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮੇਤ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਸਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ! ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਕਥਾ ਵੀ ਸੁਣ ਲਵੋ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੰਗਾ-ਅਸ਼ਨਾਨ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧ ਨਵੀਂ ਭੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਹਰਦੁਆਰ ਗਿਆ। ਭੂਰੀ ਨੂੰ ਕਿਨਾਰੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਖ਼ੂਬ ਜੀਅ ਭਰ-ਭਰ ਗੋਤੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਭ ਪਾਪ ਧੋਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਹੌਲਾ-ਫੁੱਲ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਭੂਰੀ ਗ਼ਾਇਬ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਬੋਲਿਆ, ਅੱਛਾ, ਇਹ ਸਭ ਰੌਣਕ-ਮੇਲਾ ਤੇ ਢੋਲ-ਢਮੱਕਾ ਸਾਧ ਦੀ ਭੂਰੀ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਸੀ।

ਊਟੀ- ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਵਰਗ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਊਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹਰਿਆਲੀ, ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗ, ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ, ਬੂਟੇ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੋਹਣ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਮੋਹ ਲੈਣਗੇ। ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਉਟੀ ਨੀਲਗਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦਗਮੰਡਲਮ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁੰਦਰ ਤਟ ਤੋਂ 2240 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਲਾਰ ਤੋਂ ਕੰਨੂਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਲੰਬੇ-ਲੰਬੇ ਸੋਹਣੇ ਦਰਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਸਮ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਵੇਖੋਗੇ। ਕੰਨੂਰ ਦੇ ਕੋਲ ਚੀੜ, ਨੀਲੀ ਰੋਧ ਅਤੇ ਸੀਈਪ੍ਰਸ ਦੇ ਦਰਖਤਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਨਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਊਟੀ ਤੋਂ ਗੁਡਲੂਰ ਵੱਲ ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਹੋਰ ਵੀ ਹਿਲੋਰੇ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਊਟੀ ਦੇ ਦਿਲਖਿੱਚ ਨਜ਼ਾਰੇ- ਡੋਡਾ ਬੇਟਾ (ਵੱਡੇ ਪਹਾੜ)- ਇਹ 2623 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਪਹਾੜ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਊਟੀ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਟੀ ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ। ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਡਰ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ 19 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਾਰਸ਼ 125 ਸੀ. ਐਮ .ਐਸ. ਸਾਲ ਵਿਚ। ਤੁਸੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, ਮਈ, ਜੂਨ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਸੰਨ, ਪੱਥਰ, ਹਰੀ, ਚੀਤਾ, ਸੰਗਲੀ ਹਿਰਨ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਹਿਰਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਇੱਥੇ ਦਰਖਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਪਲਾਂਟ, ਜੇ ਹਾਨੀ ਉਮ, ਤੁਲਸੀ, ਸਫੈਦਾ, ਕਿਨਾ ਨੇਰੀ, ਚਿਤਰੋ ਡੋਰਾ ਅਤੇ ਥਾਮਿਸ ਦੀ ਦਵਾਈ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤ ਮਿਲਣਗੇ। ਲੈਂਬਸ ਰਾਕ- ਇਹ ਕੰਨੂਰ ਤੋਂ ਕੇਵਲ 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੈਬੇਟੂਰ ਦੇ ਰਮਣੀਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕੋਡਾਟਾਇਡੂ ਵਿਯੂ ਪੁਆਇੰਟ- ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਵੱਸਿਆ ਕੋਟਾਗਿਰੀ ਤੋਂ 16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਆਰ ਨਦੀ ਅਤੇ ਚਾਹ ਬਾਗਾਨ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਇਕ ਮੀਨਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਰੰਗਾਸਵਾਮੀ ਪਹਾੜ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਬੋਟੋਨਿਕਲ ਗਾਰਡਨ- ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 22 ਏਕੜ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਫੁੱਲ, ਬੂਟੇ, ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਦਰਖਤ, ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਮੋਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ 1847 ਈ: ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ, ਬੂਟੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਊਟੀ ਝੀਲ- ਇਹ ਊਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬੋਟ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੌਜ ਮਸਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ, ਇਹ 40 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਝੀਲ ਉਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਮੁਦੁਮੁਲਾਈ ਬਨ ਪ੍ਰਾਣੀ- ਇਹ ਊਟੀ ਤੋਂ 67 ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ, ਦਰਖਤ ਅਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਚੀਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹਾਥੀ, ਸਾਂਭਰ, ਚੀਤਲ ਹੋਰ ਕਈ ਜੰਤੂ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਤੋਤੇ, ਕਾਲੇ ਕਠਫੋਬੜੇ, ਗਰੁੜ ਆਦਿ। ਕੋਟਾਗਿਰੀ- ਇਹ ਊਟੀ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਜੋ ਨੀਲਗਿਰੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਲ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਦੂਜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਸੁਹਾਵਣਾ ਮੌਸਮ ਹੈ। ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕਾਲਾ ਹਟੀ ਵਾਟਰ ਫਾਲ- ਇਸਦਾ ਪਾਣੀ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਫੁੱਟ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਪਹਾੜਾਂ ਉਤੋਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ 13 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਹਿੰਦੇ ਝਰਨੇ ਜੋ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਪੰਥਰ, ਸਾਂਭਰ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਭੈਂਸੇ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਉਟੀ ਤੋਂ ਕੈਨੂਰ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ, ਮਦਰਾਸ 55 ਕਿਲੋਮੀਟਰ, ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ 600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ, ਮੰਸੂਰੀ 160 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਮੀਡੀਅਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਕੂਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਰੈਕਸ ਸਕੂਲ ਵੀ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੱਖੋਂ ਉਤਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹਾਂ, ਖ਼ੁਦ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪੰਚਕੂਲਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਜਨਹਿਤੈਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਭ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫ੍ਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਸੋਗ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੇਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾ ਵਾਕਫ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਡੀਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੌਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਝੂਠ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ ਕੇ ਆਮ ੧ਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਨਤਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਤਰ੍ਹਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੋਰਟਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੋਰਟਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2014 ਤੋਂ ਲਗਾਤਰ ਡਬਲ ਇੰਜਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਸਬਜਬਾਗ ਦਿਖਾਏ ਸਨ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜਾ ਮਾਫ ਕਰਨਾ, ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜਗਾਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਜੁਆਨ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗਿਰਫਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੁਟਕਿਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੇ ਟਿੱਡ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜਨਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਨੌਜੁਆਨਾ ਲਈ ਅਨੇਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੇ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੁਬਹੂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਆਯੂਸ਼ਮਾਨ ਚਿਰਾਯੂ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ 27 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿਹਤ ਲਾਭ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੋਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਹੁਣ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਪੈਂਡਾਂ ਛੁੜਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਡੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ 18 ਹਜਾਰ ਨੌਜੁਆਨਾਂ ਦੇ ਪਦੋਂਉਨਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੱਧੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਨਿਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਆਲ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਾ ਐਂਡ ਆਡਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਡਰੱਗ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਦੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਗਰੁਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹੇਬ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੈਯੰਤੀ 'ਤੇ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਮੈਰਾਥਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰ ਸਿਖਲਾਈ ਉਹ ਪੁਲ ਹੈ ਜੋ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਰਾਜੇਸ਼ ਸਪਰਾ

ਜਗਾਧਰੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਯਮੁਨਾ ਕਮਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਅਧ ?ਯਕਸ਼ਤਾ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਪਰਾ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਬਜ਼ਰਵਰ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੌਸ਼ਿਕ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 16 ਅਤੇ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਪਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰ ਸਿਖਲਾਈ ਉਹ ਪੁਲ ਹੈ ਜੋ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੌਸ਼ਿਕ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਰਕਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੈਂਪ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਓਬੀਸੀ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਦਨ ਚੌਹਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਵੀਨ ਖਾਦਰੀ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸੁਮਨ ਬਾਹਮਣੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਠਸਕਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਜੁਵਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਈਸ਼ਵਰ ਪਲਕਾ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਮਨਿਵਾਸ ਗਰਗ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਚੌਹਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰੇਂਦਰ ਮੁੰਜਾਲ ਖੇੜੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ ਕਪਿਲ ਮਨੀਸ਼ ਗਰਗ ਸਮੇਤ ਕਈ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਨਰਵਾਣਾ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਹੁਣ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ

ਨਰਵਾਣਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਨਰਵਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਦਰਜਨ ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਜਨਨਾਇਕ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਜੇਜੇਪੀ) ਦੇ ਸੂਬਾ ਬੁਲਾਰੇ ਬਿੱਟੂ ਨੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਵਾਣਾ ਐਸਟੀਪੀ ਸੀਵਰੇਜ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਧਨੌਰੀ ਡਰੇਨ ਤੱਕ ਡਰੇਨੇਜ ਸਿਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਦਿਨ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਬਿੱਟੂ ਨੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਰਵਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫਸਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਟਾਲਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬਿੱਟੂ ਨੈਨ ਨੇ ਇਸਮਾਈਲਪੁਰ ਦੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਮੋੜ, ਧਰੋੜੀ ਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੈਨ, ਸਾਬਕਾ ਲੈਕਚਰਾਰ ਕਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਮੋੜ, ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਵਾਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋੜ, ਸੋਨੂੰ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਰਵਜਾਤੀ ਖਾਪ ਨਰਵਾਣਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਜਵੀਰ ਮੋੜ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਧਾਰੋੜੀ ਅਤੇ ਰਘੂਵੀਰ ਧਾਰੋੜੀ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੇਗੀ: ਨਿਸ਼ਿਤ ਕਟਾਰੀਆ

ਬਾਬਨ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਸ਼ਿਤ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਅੱਜ ਬਾਬੈਨ ਦੇ ਰਾਇਲ ਪੈਲੇਸ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਘਿਸਰਪੜੀ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਹਲਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮੋਹਨ ਨਖਰੋਜਪੁਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਸ਼ਿਤ ਕਟਾਰੀਆ ਦਾ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਸ਼ਿਤ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੂਥ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਇਸਦੇ ਸਰਗਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਐਚਪੀਐਸਸੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਹੁਣ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਹਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁੱਕੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਰ ਹੁਣ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ।

ਨਰਵਾਣਾ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ 18ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ, ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਰਵਾਣਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਫਾਇਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ 18ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਲਾਕ ਨਰਵਾਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਥਲੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਵਰਕਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ 27-28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਰੀਲੇਅ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 1-2 ਮਈ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਰਾਜ ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ। ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਲਕਾ ਸਟੀਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵੱਡੀ ਅੱਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਫਾਇਰ ਵਰਕਰ, ਭਾਵੀ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ?1 ਕਰੋੜ (10 ਮਿਲੀਅਨ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਅਸਥਾਈ ਫਾਇਰਫਾਈਟਰਾਂ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨੌਕਰੀ, ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, 5,000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਜੋਖਮ ਭੱਤਾ, 7,500 ਰੁਪਏ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ, ਅਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਦਾ ਭੱਤਾ, ਨਿਯਮਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਏਸੀਪੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ, ਅਸਥਾਈ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਐਲਟੀਸੀ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਤਨਖਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸੇਂਟ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਮਿਲੇਨੀਅਮ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਅੱਗ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਫ਼ਤ ਤਿਆਰੀ ਮੌਕ ਡ੍ਰਿਲਸ

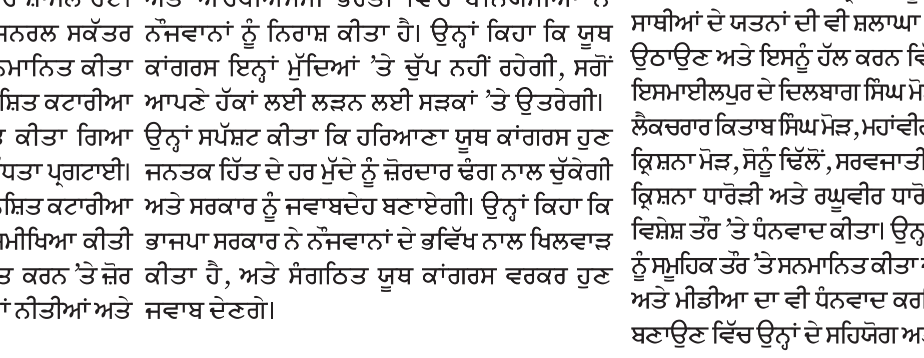

ਪਿੰਜੌਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਸੇਂਟ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਮਿਲੇਨੀਅਮ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਅੱਗ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਮੌਕ ਡ੍ਰਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਡ੍ਰਿਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਧਿਆਪਕ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸਭਾ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੌਕ ਡ੍ਰਿਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਅਲਾਰਮ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹੋ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ। ਕਲਾਸਰੂਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ, ਬਿਨਾਂ ਝਟਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲੋ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਐਗਜ਼ਿਟ ਰੂਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੋ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟੀਮ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਐਨਐਸਐਸ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਕਾਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਤਾਲਮੇਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ, ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਕ ਡ੍ਰਿਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਅਲਾਰਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੁਰੰਤ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਲਾਸਰੂਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਵਧੇ। ਸੁਚੇਤਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ, ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ, ਅਤੇ ਚਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਭੂਚਾਲ ਸਿਮੂਲੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਡ੍ਰੌਪ, ਕਵਰ ਅਤੇ ਹੋਲਡ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਅੱਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਕਾਸ ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਨਿਯਮਤ ਸਮੋਕ ਅਲਾਰਮ ਜਾਂਚਾਂ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਟਾਪ, ਡ੍ਰੌਪ ਅਤੇ ਰੋਲ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਡ੍ਰਿਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਨਾਨਕਪੁਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮਲੇਰੀਆ ਸਿਹਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਪਿੰਜੌਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਨਾਨਕਪੁਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮਲੇਰੀਆ ਸਿਹਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਗਰਗ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਨਾਨਕਪੁਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਾਨਕਪੁਰ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਮਲੇਰੀਆ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਡਾ. ਪ੍ਰਦੀਪ, ਡਾ. ਬਿੰਦੂ ਬਾਂਸਲ, ਡਾ. ਧਨਲਕਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਲੇਰੀਆ ਬੁਖਾਰ, ਇਸਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੈਲਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਲੇਰੀਆ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਲੇਰੀਆ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੋਇਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਭਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਤੇਲ ਛਿੜਕਣ। ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਗਰਗ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੰਟੇਨਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਟੀਮਾਂ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧੀਆ ਸਿਹਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਐੱਚਐੱਮਟੀ ਗੌਰੀਸ਼ੰਕਰ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਯੋਗ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਪਿੰਜੌਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਐੱਚਐੱਮਟੀ ਦੇ ਗੌਰੀਸ਼ੰਕਰ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਯੋਗ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਯੋਗਾ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ ਮਹੀਪਾਲ ਰਾਠੌਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਯੋਗਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਕਰਨਾਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਐੱਚ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡੀਸੀ ਡਾ. ਆਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਪੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰੋਡ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਜੁੰਡਲਾ ਗੇਟ 'ਤੇ ਗੌਡ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ 'ਤੇ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਕੰਬੋਜ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਸੈਕਟਰ 16 'ਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਵਨ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ 9 'ਤੇ ਵਾਲਮੀਕੀ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਫਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤੋਂ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਬਿਤਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ।

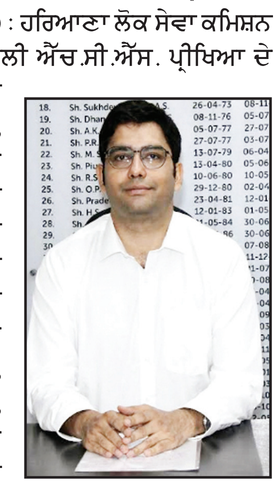

ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ

ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਹੁਲਾਰਾ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ, ਆਨੰਦ, ਮੌਜ-ਮਸਤੀ ਆਦਿ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜੀ, ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਦਿਲਚਸਪੀ, ਜੋਸ਼, ਉਤਸ਼ਾਹ, ਉਤਸੁਕਤਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਦਿ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ, ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ, ਹਿੰਮਤ, ਤਾਕਤ, ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਚੇਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਬਲ, ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਬਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਅ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਉਮੰਗ ਤੇ ਆਨੰਦ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹਰ ਔਕੜ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਸੋਚ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀ ਜੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਦਾਸ ਤੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਸੋਚ ਰੱਖੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਏਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਆਨੰਦ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਪੂਰ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਸ ਲਈ ਥੈਰੇਪੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ, ਆਸ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਹਾਸਾ-ਠੱਠਾ, ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਥੈਰੇਪੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫ਼ ਤੇ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਦਿਲ ਢਾਹ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਾਲੀਆਂ ਪਿਕਚਰਾਂ ਵੇਖੋ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਸੋ, ਹਾਸਾ ਵਧੀਆ ਦਵਾਈ ਹੈ। ਦਸ ਮਿੰਟ ਦਾ ਹਾਸਾ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲਈ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਨੀਂਦ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸੋਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮੰਗ ਤੇ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਚੁਸਤ-ਫੁਰਤ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ, ਤਕਲੀਫ਼ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣੀ, ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਦੌਰਾ ਹੋਣਾ, ਦਿਲ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਉੱਠਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਸ ਤੇ ਮਾਯੂਸ ਮਨੁੱਖ ਜੇ ਰੋਜ਼ ਕੁੱਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੇਤੰਨਤਾ ਦੇ ਹਰ ਮਾਰਗ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਆਨੰਦ ਦਾ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖ਼ੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਨਸ-ਨਸ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਪੀਲੇ, ਲਾਲ, ਸੈੱਲ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਹਿਜ, ਸਬਰ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੇਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਨੁਕਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਰੱਖਣੀ, ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਣਾ, ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ। ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਜੀਅ ਕਰੇ ਇੱਕ ਦੋ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ, ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਹਾਉਂਦੇ ਵਕਤ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੁਮਾਂਸ ਤੇ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੁੰਦ, ਰੌਸ਼ਨੀ, ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਧੁੰਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਹਾਰੋ। ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਤੇ ਆਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਸਦਾ ਇਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਰੱਖੇਗਾ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਚੰਗੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ। ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣੋ। ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਉਮੰਗ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਪਨਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ। ਆਪਣਾ ਸਮਰਥਨ ਆਪ ਕਰੋ। ਕੰਮ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕਰੋ ਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਓ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸੋ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ, ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡੋ, ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜੀਓ।

ਕਹਾਣੀ: ਗੁੱਝੀ ਪੀੜ

ਹਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਕੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਰਵਾਰਕ ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਨਿੱਕੇ-ਵੱਡੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ, ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਸਮੇਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਾਣਦਾ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਮਝਦਾ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਲੌਢਾ ਵੇਲਾ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀਆਂ ਇਸ ਪਰਵਾਰ 'ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਆਗਿਆਕਾਰ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰਹ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਲੈਂਦੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਸਜਾ ਕੇ ਹੇਠਾਂ-ਉਪਰ ਸੋਹਣਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਦਈ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹੀਂ ਪਈ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, ''ਜੀ, ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਆਂ ਕਿ ਛੋਟੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਨੇੜੇ ਜਿਹੇ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਬਣਾ ਦੇਈਏ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।' ਪਤਨੀ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬੋਲੇ, ਧਰਮੀਏ, ਵੇਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪੀੜ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਹੰਢਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਪੀੜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਵੰਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੰਢਾਉਣੀ।' ''ਵੇਖੋ ਜੀ, ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਨਾਲੇ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਆ, ਸਗੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨੂੰਹ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਖਾਇਆ ਕਰਿਓ ਤੇ ਇੱਕ ਦੀਆਂ ਮੈਂ। ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨੇ ਦੂਜੇ-ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸੁਆਦ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਧਰਮ ਦਈ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਆਖੀ ਸੂਖਮ ਗੱਲ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਉਡਾ ਛੱਡੀ। ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਕਹੀ ਗੱਲ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦਾ ਸੀਨਾ ਚੀਰ ਗਈ। ''ਨਹੀਂ ਧਰਮੀਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਨੂੰ ਢਾਕੇ ਲਾ ਕੇ ਖਿਡਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਓਪਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੂੰਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲਿਆਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਂਦੀਆਂ, ਦਿਲ ਰੋਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦਾ ਗਲਾ ਭਰ ਆਇਆ। ਧਰਮ ਦਈ ਪਤੀ ਦੀ ਪੀੜ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਮਝਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਦਿਓਰ ਸਮੀਰ ਅੱਠਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਾਕਲ, ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਦਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਬੀ ਨਾਲ ਨਣਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਭਾਬੀ ਜੀ-ਭਾਬੀ ਜੀ ਕਰਦਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਦਾ। ਸਕੂਲੋਂ ਆਏ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗਲ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰੇ ਸਦਾ ਲਈ ਵਿਛੜ ਗਿਆ ਵੀਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਘਰ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਐਨਾ ਮਾੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਕਸਬੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ 'ਚੋਂ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੱਤ-ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦਈ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਸਮੀਰ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਮੀਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਜਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਗੂ ਸਮਝਦਿਆਂ ਸਮੀਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਂਦੇ ਜੀ ਉਹ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਵੀ ਖਿਡਾਅ ਲੈਣ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਵੇਖ ਲੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਏਗਾ। ਬਹੁਤੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਆਹੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਰਲ ਕੇ ਇੱਕ ਸੈਟ ਉਪਰ ਹੋਰ ਪਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਸੋਚ ਤਾਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੀ ਠੀਕ ਸੀ, ਦਿਓਰ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸੈੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਧਰਮ ਦਈ ਦੇ ਗਲੇ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਨਾ ਉਤਰਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ-ਲਛਮਣ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਿਓਰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੱਧਵਰਗੀ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਦਈ ਨੇ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦਿਓਰ ਵਿਆਹ ਲਿਆ। ਅਕਸਰ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਚਾਅ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੱਠੇ ਪੈਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਠੇ ਪਰਵਾਰ 'ਚ ਨਵਾਂ ਵਿਆਹਿਆ ਜੋੜਾ ਇਕਾਂਤ ਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਧਰਮ ਦਈ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ, ਪਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਦਾ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਵੇਸਲਾਪਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੂੰਹ ਨ੍ਹੇਰੇ ਉਠ-ਉਠ ਬਹੁਕਰ ਬਹਾਰੀ ਅਤੇ ਰਿੜਕਣੇ ਪਾਏ ਸਨ, ਉਹ ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਆਖਦੀ, ''ਕੁੜੇ ਬਹੂ, ਨਿੱਕੀ ਨੂੰ ਸਾਜਰੇ ਉਠਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਕਰ। ''ਕੋਈ ਨਾ ਬਾ ਜੀ, ਹਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣਨ ਦੇ ਦਿਨ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਉਠਣਾ ਈ ਆ। ਧਰਮ ਦਈ ਸੱਸ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਘੱਟ ਹੀ ਗੌਲਦੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਜੁਆਕ-ਜੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨੀਂਦਾਂ ਆਪੇ ਹੀ ਉੱਡ ਜਾਣੀਆਂ ਆ। ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰੇਲੂ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਭਰਾ ਨੂੰ ਹੱਥ ਘੁੱਟਦਿਆਂ ਵੇਖ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਸਮੀਰ ਕੁਝ ਤੂੰ ਕਰ, ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਰਦਾਂ, ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਾਂ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਹੋਰ ਬਣਾ ਲਈਏ। ਸਮੀਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਭਰਾ ਅੱਗੇ ਘੱਟ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਚੁੱਪ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਈ ਖਾਣਾ ਖਾ ਆਉਂਦੇ, ਧਰਮ ਦਈ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਭੋਜਨ ਪਿਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦੀ। ਸਮੀਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਠਦੇ। ਧਰਮ ਦਈ ਨੇ ਤਾਂ ਉਠ ਕੇ ਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਦਿਓਰ-ਦਰਾਣੀ ਸ਼ਾਹ ਵੇਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ, ਕਦੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ। ਜ਼ੁਬਾਨ ਸਾਂਝੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਰਦੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਰਾਣੀ ਧਰਮ ਦਈ ਵਾਂਗ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਵਾਰ 'ਚੋਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮੀਰ ਦਾ ਪਤਨੀ ਵੱਲ ਝੁਕਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਿਤਾ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਚੁੱਪ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਮੀਰ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਪੁੱਤਰ, ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਮੈਨੂੰ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਿਓ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੱਸ! ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਮਿਲ ਕੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਵਧਾਓ, ਕਿਸੇ ਆਏ-ਗਏ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ''ਭਾਪਾ ਜੀ, ਪੂਰਾ ਪਰਵਾਰ ਇਕੱਠਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਬੀਤ ਗਿਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਰੇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਜਨੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਲਾਟ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਘਰ ਹੋਰ ਬਣਾ ਲਈਏ, ਉਹ ਆਖਦੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਪਾ ਜੀ ਤੇ ਬੀ ਜੀ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੋਵੇਂ ਘਰ ਵੱਸ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਬਥੇਰਾ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਸਾਰੀ ਉਮਰ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ।'' ਸਮੀਰ ਨੇ ਜੋ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕਹਿ ਕੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਣਪ ਘੋਟ ਕੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਜਲਦੀ ਸਿਆਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੇ ਸਮੀਰ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਕਿਹਾ, ''ਪੁੱਤਰ, ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜੇ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਸਿਆਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ ਹਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਮੇਰੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦਾ ਭਾਰ ਵੰਡਾਇਆ ਸੀ, ਤੂੰ ਭਰਾ ਦੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣੇਂਗਾ। ਸਮੀਰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਵੱਖਰਾ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਿਲੀ ਮਨਸ਼ਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਸੁਣ ਕੇ ਦੁੱਖ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੇ ਨੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਮੀਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਬੋਝਾ ਘੁੱਟ ਲਿਆ, ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤਾਂ ਸਾਂਝੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਭਰਾ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਰੱਖਣੀ ਹੀ ਕੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਸਾਂਝੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖਰਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਮ੍ਹਾ ਘਟਾਓ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਣੇ ਬਾਪ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਮੀਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, 'ਪੁੱਤਰ, ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੈਥੋਂ ਗੁਝੀ ਨਹੀਂ, ਭਰਾ ਤੇਰਾ ਇੱਕਲਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਕਬੀਲਦਾਰ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਹਾਂ, ਘਰ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਜੋ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤੇਰਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਸ ਜਿਵੇਂ ਸਮੀਰ ਆਪ ਪਹਿਲ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਭਰਾ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਰਮੇਸ਼ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੋਲਣੋਂ ਚਾਲਣੋਂ ਵੀ ਗਏ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਾਜ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਬੁਹਤ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਰੱਖਿਆ ਦਿਓਰ ਤੇ ਹੱਥੀਂ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਂਦੀ ਛੋਟੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਰਗੀ ਦਰਾਣੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ 'ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਈ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ' ਸੋਚ ਮਨ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇ ਲਿਆ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀ। ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਵਧੀਆ ਘਰ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਕ ਹੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ। ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮੀਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬੀਬੀ-ਭਾਪੇ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਵੀ ਪੈ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਦੇ, 'ਧਰਮੀਏ ਜੀਂਦੇ ਜੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ।' ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਪੀੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਅਕਸਰ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਧਰਮ ਦਈ ਆਪਣਾ ਤਰਕ ਦੇਂਦੀ ਆਖਦੀ, ''ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ, ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੂੰਹ ਚੰਗੀ ਨੂੰਹ ਤਾਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਹੇੜ ਚੰਗਾ ਜਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ। 'ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਸਮਝਾਂਗੇ, ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਧੀਆਂ ਬਣਨਗੀਆਂ?' ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਬੜੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਆਖਦੇ। ਧਰਮ ਦਈ 'ਵਕਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੋ' ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਨਬੇੜ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਦੂਜਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦਈ ਨੇ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਆਗਿਆਕਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਅ ਕੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਕੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਵੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਵੀ ਦੂਜਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਧਰਮ ਦਈ ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਤਰਲੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ? ਅਚਾਨਕ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਫੈਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਤਰਾਹ-ਤਰਾਹ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਸਕੇ-ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਆਉਣੋਂ ਤ੍ਰਹਿਕਣ ਲੱਗੇ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਿੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਹੱਸਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਪਤਲੇ ਅਤੇ ਖੋਖਲੇਪਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗੇ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਨੂੰਹ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ, ਚਾਰ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਘਰ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦੀ ਸੀ। ਘਰ ਕੇ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ। ਡਿਊਟੀ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲੇ ਕੇ ਜ਼ਰਮ ਰਹਿਤ ਕਰ ਕੇ ਫਿਰ ਡਿਟੋਲ ਮਿਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਦਰਾਣੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਵਹਿਮ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ। ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਨੂੰਹ ਦਾ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਨੂੰਹ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਛੂਹਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਦਰਾਣੀ-ਜਠਾਣੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੀ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੱਕ ਸਾਂਝੀ ਨਾ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਹ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਲਈ ਅਸਹਿ ਸੀ। ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਦਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਹਿਸੂਸ ਤਾਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੋਊ ਪਰੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਆਖਦੀ, ''ਜਿੰਨਾ ਬਚਾਅ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਓਨਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਏ, ਅ'ਧਰਮੀਏ, ਅੱਕਿਆ-ਥੱਕਿਆ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਕੂਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਜੀਅ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੇਗੀ?' ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਨੂੰਹ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਘਰੇਲੂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਕਹਿ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, ''ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ? ਉਹ ਉਲਟਾ ਬੋਲੀ, ''ਭਾਪਾ ਜੀ, ਉਹ ਆਪ ਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਸਾਡੀਆਂ ਵੀ ਕੀ ਬਾਹਵਾਂ ਆਕੜੀਆਂ ਨੇ। ਮੈਂ ਕਹਿਨੀ ਆਂ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਬਾਰੀਆਂ ਈ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਈਏ, ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸੌਖੇ ਹੋ ਜਾਇਓ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਨੀ ਧਰਮ ਦਈ ਦੇ ਬੋਲ ਸੱਚ ਹੋ ਗਏ। ਕਦੀ ਵੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਜ਼ਹਿਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਏਨਾ ਹੀ ਬੋਲੇ, ''ਬੇਟੀ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਾ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਮਾਰੋ, ਇਹ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ।' ''ਭਾਪਾ ਜੀ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਬਹੁਤਾ ਲਾਡ ਲਡਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਕਹਿ ਕੇ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਕੇ ਠਾਹ ਦੇਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤੀਰ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਬੋਝਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਘਸੀਟਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਕੁਝ ਪਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਠਾਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਵੱਸ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਜਣ ਲੱਗੀ। ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖਦੀ ਤੇ ਸਮਝਦੀ ਹੋਈ ਧਰਮ ਦਈ ਪਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਵੀ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਦੂਰੀ ਦੀ ਗੁੱਝੀ ਪੀੜ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਹਾਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਈ।

ਧਰਤ ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਏ, ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ...

ਭੂ-ਗਰਭ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਮੌਤ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਪੁਰਾਣਾ ਮਿਟਿਆ, ਸੈਂਕੜੇ ਭੂ-ਖੰਡ ਬਣੇ, ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਖੰਡਿਤ ਹੋਏ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਲੁਪਤ ਹੋਏ। ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਿਘਲੇ ਲੋਹੇ ਤੇ ਹੋਰ ਧਾਤਾਂ ਦੇ ਖਿੱਚੜੀਨੁਮਾ ਸ਼ੋਰਬੇ ਵਰਗੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇਨੁਮਾ ਦ੍ਰਵ ਦੀ ਪਰਤ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਦਿਨ ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਏਨਾ ਨੇੜੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ-ਪੰਧ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਸ਼ੋਰਬਾ ਠੰਢਾ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਂਸਾਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੈਰਦੇ ਧਾਤੂਈ ਟੁਕੜੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੋਇਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨੀ ਟੋਏ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਟੁੱਟਦੇ ਰਹੇ, ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਬਿਖਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਰੁਵ ਵੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਦਿਲਚਸਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੇ ਖੋਜੀ ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਇੰਡੀਕਾ : ਏ ਡੀਪ ਨੇਚੁਰਲ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਸਬ-ਕਾਂਟੀਨੈਂਟ' (ਇੰਡੀਕਾ: ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕਮਾਲ ਨਤੀਜਾ ਹੈ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਇਤ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਰਵਾਨੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡਾ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਜੰਬੂਦੀਪ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਟਾਪੂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਬੇਚੈਨੀ, ਵੱਧ ਹਰਕਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਟੋਟੇ ਹੋਏ ਜੋ ਬਿਖਰ ਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਆਦਿ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਏ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠਕ ਹਾਂ। ਜਿਸਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜਿਓਗ੍ਰਾਫ਼ਿਕ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਪਰ 'ਇੰਡੀਕਾ' ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਰਗਾ ਸੁਆਦ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਆਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇਹ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ, ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਮੇਲ ਸਾਂਝੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇਹ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ, ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਐਂਟਾਰਕਟਿਕਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਮੇਲ ਸਾਂਝੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੁਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਸੇ ਲਈ ਡਾਇਨਾਸੌਰ ਕੁੱਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਨਈ ਤੋਂ ਆਕਲੈਂਡ (ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ) ਪਹੁੰਚ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਜਬਲਪੁਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੇ ਆਕਲੈਂਡ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਡਾਇਨਾਸੌਰਾਂ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਚੇਨਈ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦਰਮਿਆਨ ਦੋ ਮਹਾਂਸਾਗਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਚਟਾਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਘਾਟ ਦੀਆਂ ਚਟਾਨਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਪਲੱਕੜ ਖ਼ਿੱਤੇ (ਪਾਲਘਾਟ) ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ ਦੀਆਂ ਚਟਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚਟਾਨਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਟਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਕਟੀਰੀਆ, ਕਾਈ ਆਦਿ ਦਾ ਵੀ ਆਪਸੀ ਮੇਲ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਤੋਂ ਹੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਕਿਵੇਂ ਉਪਜੇ, ਇਸਦਾ ਵਰਨਣ ਵੀ ਬੜੇ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵ ਉਪਜੇ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ, ਇਹ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਯੋਗਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਪਾਇਆ, ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਥਾ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਇਨਾਸੌਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੀ ਵੀ। ਅਸੀਂ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਏ। ਲਾਲ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਜੀਵ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਬਣ ਗਏ। ਵੇਲ ਮੱਛੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ; ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਮੌਜੂਦਾ ਚੂਹੇ ਹਿਰਨ (ਮਾਊਸ ਡੀਅਰ) ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਦਰੱਖ਼ਤ ਡਿੱਗ-ਡਿੱਗ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਹੇਠ ਦੱਬਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਹ ਅੰਤ ਕੋਇਲੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ। ਕੋਇਲਾ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੀਰਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਖੋਲ ਚਾਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ ਅਤੇ ਚਾਕ ਅੱਗਿਉਂ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਹਿਆਂ ਅੰਦਰਲੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਝਦਾ ਹੋਇਆ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦਾ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਆਮਤਾਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਵਨਸਪਤੀ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਯੁੱਗਾਂ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗ੍ਰਹਿ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਵੇਂ ਰੂਪਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਨੁਹਾਰ ਨਾਲ ਵਾਪਸੀ ਸੰਭਵ ਬਣਾਈ। ਕਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਕਦੇ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਮੀਂਹਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਰਹੀ, ਕਦੇ ਬਰਫ਼ ਯੁੱਗ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫਟਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਲੀ ਟੈਕਟੌਨਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਭੂਚਾਲ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਭੂਚਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖਹਿੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮੁੰਬਈ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯਾਤਰੀ ਸਰੀਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਖਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 'ਇੰਡੀਕਾ' ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਲਕੇ ਹਲਕੇ ਭੁਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਕੁੱਝ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਵਿਗਾੜੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਪੁੱਟ-ਪੁਟਾਈ ਤੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤਕ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਹੀ, ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਤਲ ਉੱਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਪੁੱਟ-ਪੁਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੋਂ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਭੂ-ਗਰਭ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਤੀਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਹਰ ਥਾਂ, ਹਰ ਸਤਹਿ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਪਥਰਾਟ (ਫੌਸਿਲਜ਼) ਪਰਬਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਰਿਆਈ ਤਲਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਕੰਦਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਮੈਟਰੋ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ਼ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਚਟਾਨਾਂ, ਦਰਿਆਈ ਤਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਪੱਥਰਾਂ, ਪਹਾੜੀ ਗੁਫ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਕੰਦਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਚਟਾਨਾਂ ਜਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਬਣਤਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਲਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫੁੱਟੇ ਸਨ ਤਾਂ ਲਾਵਾ ਕਿਸ ਪਾਸਿਉਂ ਵਹਿ ਕੇ ਕਿੱਧਰ ਵੱਲ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਠੰਢਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰ ਦੇ ਗੀਟੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਣਯ ਲਾਲ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਗੀਟੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮੋਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਗਿਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਆਓਲਿਜਕ ਬਣਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇੰਦੌਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਨੇੜੇ ਮਾਨਾਵਰ ਦੇ ਮੈਗਮਾ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਬਜਰੀ ਲਈ ਖਣਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਬੁਰ ਨੇੜੇ ਪਥਰਾਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਚੂਨਾ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਦਾਈ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਕਾਰੀ ਵਸਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖ਼ਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹਨ ਜੋ ਪਥਰਾਟਾਂ ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਅੰਦਰ ਛੁਪੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰ ਸਕਣ। 'ਇੰਡੀਕਾ' ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਉੱਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਫਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਰੱਖ਼ਤਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬੰਦਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਜੀਵ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਜਨੌਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਦਰੱਖ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉੱਤਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਕੁੱਝ ਬਣਮਾਨਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹ ਚੌਕਸੀ ਵਜੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਲੱਤਾਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਮਾਰਖੋਰਾ ਜਾਨਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਅਜਿਹੀ ਚੌਕਸੀ ਨੇ ਬਣਮਾਨਸਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਦੋ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਚੱਲਣਾ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀ ਮਨੁੱਖੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਵਿਧਾ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਪਜੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੰਗਾਲ ਤਕ ਲੈ ਆਈ।

ਹਰ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ

ਇੰਦਰੀ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) :ਮੇਅਰ ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੰਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਗੋਹਾ ਮੰਡਲ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਬੂਥ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੈਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇੜੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਬਿਆਨਾ ਅਤੇ ਰੰਡੋਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਿਆ। ਖੇੜੀ ਮਾਨਸਿੰਘ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਪਹੁੰਚੀ ਮੇਅਰ ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬੂਥ ਨੰਬਰ 114, 115, 116 ਅਤੇ 117 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ, ਬੂਥ-ਪੱਧਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੰਦਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਬੂਥ ਨੰਬਰ 127, 128, 129 ਅਤੇ 130 ਅਤੇ ਰੰਡੋਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਖੇ ਬੂਥ ਨੰਬਰ 132, 133 ਅਤੇ 134 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤਾਕਤ, ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਅਰ ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਇਸਦੇ ਬੂਥ-ਪੱਧਰੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਰ ਬੂਥ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਵਿਸਥਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਤੱਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਮੇਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਹਰੇਕ ਬੂਥ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਠਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਕਠਪਾਲ, ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਮੇਹਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਮਲੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਈ - ਰਘੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ

ਜਗਾਧਰੀ , 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਘੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਕਰੜਾ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਟਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਕਦੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਛਿੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਆਗੂ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੇਤ੍ਰਿਤਵ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਘੂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸਿਰਮੌਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੱਚਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਘਾਟ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਛਿੰਦਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਨਵੀਂ ਉੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹੇਗਾ।

ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਫਾਈ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੜੀ ਹਨ: ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ

ਅਸੰਧ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੇ ਅੱਜ ਅਸੰਧ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਡ-ਵਾਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਫਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਫਾਈ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ। ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖੇਤਰ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਫਾਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ÷ਮਾਈ ਵਾਰਡ÷ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਡਵਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੁਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਫ਼ਾਈ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਨਾ ਸੁੱਟਣ, ਸਗੋਂ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਕਾ ਅਤੇ ਗਿੱਲਾ ਕੂੜਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਸਟਬਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁੱਕੜ ਨਾਟਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਫ਼ਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ, ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ, ਵਾਰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਬਾਲਾਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਦਿਨ ਭਰ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਬੱਸ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ, ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉੱਠਿਆ

ਕਰਨਾਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਬਾਲਾਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਸਮਿਤੀ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਧਾਰਮਿਕ ਬੱਸ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾਲ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਗਰੋਹਾ ਧਾਮ, ਸਾਲਾਸਰ ਬਾਲਾਜੀ ਮੰਦਰ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਾਤਾ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਖਾਟੂ ਸ਼ਿਆਮ ਧਾਮ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮੰਗਲਾ ਨੇ ਰਸਮੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਤੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਸ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਬੱਸ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈ, ÷ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ÷ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖਣਯੋਗ ਸੀ। ਪ੍ਰਮੋਦ ਮੰਗਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਟੂ ਸ਼ਿਆਮ ਧਾਮ, ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ ਬਾਲਾਜੀ ਅਤੇ ਵ੍ਰਿੰਦਾਵਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ, ਬੱਸ ਯਾਤਰਾ ਮੁਫ਼ਤ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵਿਕਾਸ ਗਰਗ, ਸੰਜੀਵ ਮਿੱਤਲ, ਯੋਗੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨਿਲ ਮਿੱਤਲ, ਜਤਿਨ, ਵਿਪਿਨ ਗੁਪਤਾ, ਟੀਨਾ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੇਮ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 660,796 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਗਈ: ਡੀਸੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ

ਕੈਥਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਡੀਸੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 660,796 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਣਕ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿੱਚੋਂ, 27,696 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, 290,700 ਹੈਫੇਡ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ 162,400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗੌਂਧ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 7400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਅਰਨੌਲੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 6095 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਾਬਾ ਲਡਾਣਾ ਵਿੱਚ 18136 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਦਸਿਕਰੀ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ 10940 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਲਬੇਹਰਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 3446 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਾਲੂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 12859 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਰਤਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 8650 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਬਾਊਪੁਰ ਵਿੱਚ 1440 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਭਾਗਲ ਵਿੱਚ 8442 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਭੂਸਲਾ ਵਿੱਚ 6265 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਚੀਕਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 41011 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਚੀਕਾ ਵਾਧੂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 59652 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਡੀਗ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 3118 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਧਨੋਰੀ ਵਿੱਚ 10362 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਫਰਸ਼ ਮਾਜਰਾ ਵਿੱਚ 3385 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਗੋਹਾਰਾ ਵਿੱਚ 7585 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਗੁਹਾਨਾ ਵਿੱਚ 2130 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਹਬੜੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 7833 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, 10287 ਜਾਖੋਲੀ ਮੰਡੀ, ਕੈਲਾਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕੈਥਲ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 6698 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੈਥਲ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 7142 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਥਲ ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 50911 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕੈਥਲ ਵਾਧੂ ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 62091 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕਲਾਇਤ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 62931 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕਾਮਹੇਰੀ ਵਿੱਚ 1487 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕੰਗਥਲੀ ਵਿੱਚ 8724 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕਰੋਰਾ ਵਿੱਚ 10649 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕਿਓਡਕ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 8791 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਕਿਥਾਨਾ ਵਿੱਚ 23606 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ, ਪਡਲਾ ਵਿੱਚ 7053 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡੀਸੀ ਨੇ ਸਵੈ-ਗਣਨਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ

ਕੈਥਲ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਡੀਸੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿੰਨੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਸਵੈ-ਗਣਨਾ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਕੇ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਸਵੈ-ਗਣਨਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੀਸੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਗਣਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਜਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਆਈਟੀਆਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

Printed & Published by Amritpal Singh Printed at I.G. Printers, Pvt Ltd 104, DSIDC, Complex Okhla Industrial Area Phase-I New Delhi-110020 Keepr Jagpal Singh Published at office Daily Educator, 104 DSIDC, Okhla Industrial Area Phase-I, New Delhi .Owner : Jagjit Singh Dardi, Editor Harpreet Singh, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ, ਆਈ.ਜੀ. ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110020 ਕੀਪਰ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। (ਮਾਲਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ), ਐਡੀਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985

ਕੇ.ਐਮ. ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਨਰਵਾਣਾ ਨੇ ਜਨਗਣਨਾ 2027 ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ

ਨਰਵਾਣਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਕੇ.ਐਮ. ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਨਰਵਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ 2027 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸਫਲ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਡਿਜੀਟਲ ਜਨਗਣਨਾ ਦੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਸਿੱਖੀਆਂ। ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਮੀਨੂੰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਨਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਿਖਲਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਾਜੀਵ ਚਾਹਲ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਨਲਾਈਨ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ, ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਵੈੱਬ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇੱਕ ਹੱਥੀਂ ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਲਗਭਗ 150 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ 100 ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਨਰਵਾਣਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸ਼ਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਸਵੈ-ਜਨਗਣਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਿਤ, ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਨੈਨ, ਡਾ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਤੇ ਪਰਮੇਂਦਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਸ਼ਾਹਾਬਾਦ ਮਾਰਕੰਡਾ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਮਾਤਾ ਰੁਮਕਾਣੀ ਰਾਏ ਆਰੀਆ ਸੀ.ਐਸ. ਸਕੂਲ, ਸ਼ਾਹਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਪੈਨੋਰਮਾ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ

ਧਰਤੀ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੁਇਜ਼ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅੰਜੂ ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ÷ਸਾਡੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਾਡਾ ਗ੍ਰਹਿ÷ ਥੀਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅੰਜੂ ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲਗਭਗ 200 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਲਈ ਇਹ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ, ਅਨੰਨਿਆ ਅਤੇ ਪਵਨੀਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅੰਜੂ ਪਰਮਾਰ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਸਕੂਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਪ੍ਰੋਮਿਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਅਨੁਭਵੀ ਸਵਾਸਥ ਮਿੱਤਰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ, ਨਰਵਾਣਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ

ਨਰਵਾਣਾ,, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਅਨੁਭਵੀ ਸਵਾਸਥ ਮਿੱਤਰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਤਾਸੋ ਹੋਟਲ, ਨਰਵਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੀਂਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੁਰੇਸ਼ ਮਲਿਕ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਦਿਲਬਾਗ ਮੋਰ, ਡਾ. ਮਹਾਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਦਾਨੋਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਰਸੀਦਾਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਿਹਤ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਨੋਦਾ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਖੜਕੀਆ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਤੀਸ਼ ਦੋਹਾਣਾ ਖੇੜਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ।

ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ-1 ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮ ਚੋਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ

ਯਮੁਨਾਨਗਰ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਪ.ਪ) : ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕਮਲਦੀਪ ਗੋਇਲ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ-1 ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਇੱਕ ਬਦਨਾਮ ਚੋਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ, ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਥ੍ਰੀਵ੍ਹੀਲਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਹਮੀਦਾ ਗੇਟ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ੱਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕਮਲਜੀਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਟੀਮ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀਨਾ ਨਗਰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਪੰਜੇਟੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਸ਼ਟਰ ਤੋੜ ਕੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।